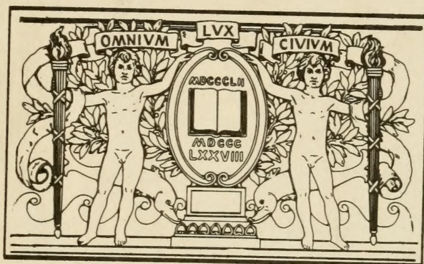
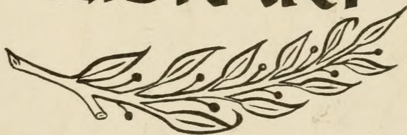

OMNIVM
LVX
CIVIVM
MDCCCLII
MDCCC
LXXVIII

בר כוכבא

(דער זוהן פון דעם שטערן)

אָדער

דיא לעצטע טעג פון ירושלים.

אַ מוזיקאַלישע מעלאָדראַמאַ אין ריימען, אין 4 אַקטען
מיט אַ פראָלאָג, אין 14 בילדער.

פערפאַסט פון

א. גאלדפאדען.

(בעארבייטעט נאָך פיעלע היסטאָרישע קוועלען.)

— פערלאג פון דיא —

היברו פאבלישינג קאמפאני

52-50 עלדרידזש סט., ניו יארק.

HEBREW PUBLISHING CO.
50-52 ELDRIDGE ST.
NEW YORK.

פראלאג.

ראָס 1 בילד	דער ניינטער אָב (תשעה באָב).
— 2 —	דער זוהן פון דעם שטערן.
— 3 —	דער אויפשטאנד געגען דיא רוימער.

ערשטער אקט.

ראָס 4 בילד	פאפוס.
— 5 —	בר־כוכבא ווירד געקריינט פאר א מלך אין ירושלים.

צווייטער אקט.

ראָס 6 בילד	דער משכון פון שלום.
— 7 —	בר־כוכבא אנטלויפט רייטענדיג אויף א לייב.

דריטער אקט.

ראָס 8. בילד	אין דער תפיסה.
— 9. —	בר־כוכבא מיט זיין חיל אין לאגער.
— 10. —	דיא בעלאגערונג פון דער פעסטונג צעזארעא.

פירטער אקט.

ראָס 11. בילד	דיא סנהדרין.
— 12. —	דער שרעקליכער מאָרד פון ר' אלעזר המודעי.
— 13. —	דיא נייסט ערשיינונג.
— 14. —	דיא צערשטערונג פון דער פעסטונג ביתר.

Goldfadden, A
Bar Kochba

פראלאג.

ערשטע סצענע — ערשטעס בילד.

(שטעלט פאָר א שוהל, דער אָרון קודש פאַרדעקט מיט א שוואַרץ פרוכת. אויף איין עמוד נעבען איהם, שטעהט א מנורה, אין וועלכען עס צאַנקען עטליכע קנויטען, וואס האלטען שוין ביים אויסגעהען — אידען רעכטס און לינקס זיטצען אויף דער ערד, גאַנץ טרויעריג דיא קעפּ געבייגט, דיא הענד פאַרלעגט, אויפ'ן אונטערשטען טרעפּיל פונ'ם אָרון הקודש זיטצט דער אַלטער ר' אלעזר, האלט אין דער האַנד א מגילה און זאָגט פאָר, ניט ווייט פון איהם אויף א ביינקיל זיצט בר־כוכבא).

אלעזר. ווייגט און קלאָגט אצינדער,
אללע ציון'ס קינדער!

אללע. נעבראָכען איז אונזער הערץ,
(ביסס)
גרויס איז אונזער שמערץ.
אויף אונזער הייליג ירושלים, וואס איז תל געוואָרען,
אויף אונזער גלאַנץ און אונזער כבוד וואס איז פאַרלאָרען —

אלעזר. פון זיין הערץ האט גאָט אוועק גענומען זיין האגר,
און אויף אונז אָנגעשיקט דעם בייזען פיינד;
דאס בית המקדש חרב געמאַכט,
און דיא כהנים אומגעבראַכט.

אללע. ער האט גערויבט, געברענט, געבראָכען,
אוצרות, הייזער, ביז אין גרינד,
און אָהן רחמנות האט ער געשטאָכען
אונזער ווייב און קינד!

אלעזר אוי! אזוי זאָגט גאָט אצינד:
מיט איינעם פון דיא סנהדרין
איך קען דיך ניט מעהר
ביזט ניט מעהר מיין קינד
איבער דיינע זינד, איבער דיינע זינד!

דיא פערזאנען.

ב ר־כ ו כ ב א (אָדער בר כוזיבא), א הויכגעוואקסענער שטארק געבויטער מאַן פון א יאָהר 35.

ע ז ר י ה, זיין פעלדמארשאל.

ר׳ א ל ע ז ר ה מ ו ד ע י, איין אלטער תלמוד׳שער געלעהרטער.

ד י נ ה זיין טאָכטער, איין יונגעס מעדכען (בר־כוכבא׳ס כלה).

ט ו ר נ ו ס ר ו פ ו ס, דער רוימישער שטאטהאלטער אין ירושלים.

ס ע ר א פ ה י נ א, זיינע פרוי.

פ א פ ו ס, א רייכער יובעלהענדלער אין שומרון — א רויטער און א מיאוסע גע־שטאַלט, קרום אויף א פוס, און אויף איין אויג בלינד.

דער ש ו מ ר פון דיא טויערען פון דער פעסטונג ביתר.

דער ג י י ס ט פון אלעזר המודעי.

דיא ס נ ה ד ר י ן כהנים, לוים, יודיש מיליטער, פאהנען־טרעגער, בר־כוכבא׳ס לייבוואכע, געזאנדעטע פון אשור, פון מצרים, פון ערב. טענצער, מוזיקאנטען, קאָהר פון זינגער, רוימיש מיליטער, רוימישע מעדכען, דיא צושויער בייא דער רוימישער ארענע, גלאדיא־טאָרס, געגערען, א ווילדער לייב, דאס חיל פון יהודה, דאס חיל פון רוים, פאָלק. —

דיא געשיכטע קומט פאָר — אמאל אין ירושלים — אין דער פעסטונג בעזארעע און אין דער פעסטונג ביתר — דיא געשיכטע האַנדעלט זיך זעכציג יאָהר, נאך דעם חורבן בית־שני.

פערשטערט דיא קרבנות, מיט זייער שיינעם ריח,
נעקוילעט דיא כהנים, אויף דעם מזבח.
ירושלים'ס שיינע טעכטער, ציון'ס איידעלע קינדער,
אונז נעפירט געפאנגען, פאר קנעכט פארקויפט באזונדער;
ניט געשוינט קיין גרויע קעפּ, תנאים, סופרים, קדמונים;
אבגעשונדען דיא הויט לעבעדיג פון חכמים ונבונים,
אויפגעשניטען מיט דער שארף דיא שוואנגערע ווייבער...
חתן, כלה בייא דער חופה צושניטען זייערע לייבער! . . .
איינגלעך פון דיא חדרים, צו הרג'עט צו טריבען,
פיצליך קינדער פון דער ברוסט, אויף שטיינער צו ריבען! —
מיר שרייען צו גאָטט! מיר הייבען אָן צו טימלען,
מיר רייסען איין מיט אונזער געוויין אלע זיבען הימלען.
מיר מאכען איהם שולדיג, מיר הייבען אָן צו שרייען,
דאָ ווארפען מיר איהם פאָר, דאָ בעטען מיר פערצייהען:
„און דוא גרויסער גאָטט, זיצט דיר דאָרט אין דיין רוה,
„הערסט נאָר נישט—שווייגסט! און זעהסט דאס אלדינג צו:
„דיין וואָהנונג צושטערט מען, און דוא שווייגסט! בעל הבית?
„דיינע קינדער קוילעט מען, און דיך הארט ניט דאָס?
„איז דאס שעהן פאָר דיר, צו האסטו דערפון נחת?
„אז דער פיינד זאל זיך רייצען מיט אונז אויף צו להכעים:
„וואו איז אייער פאטער, אברהם'ס הייליגע קינדער?
„אייער גרויסער גאָט וואס האט אייך באוויזען וואנדער?
„א יא איהר האט זיך נאר אומזיסט צו איהם געווענדט,
„פאר וואס קומט ער ניט אייך ראטעווען פון מיינע הענד!" —
אָדער: — — — — — — — — —
„אויף דארויף האסטו אונז באדארפט ארויס פיהרען פון מצרים,
„זאלסט לאזען אונז אלע אויסקוילען אין ירושלים!
„וואו איז דיין שבועה, וואס דוא האסט געשוואָרען א מאל,
„אונזערע הייליגע אָבות: אברהם, יצחק און ישראל!
„אז דיינע קינדער וועל איך מאכען וויא ביים ים דאס זאמד,
„אז דיינע קינדער וועל איך שיינקען דאס געבענשטע לאנד.
„אז אין דיינע קינדער וועלען זיך אלע פעלקער בענשען!" —

אוי! ציון'ס ליכט צאנקט אצינד;
לעשט איבינג אוים —
שיינען וועט דיר ניט מעהר מיין קינד,
איבער דיינע זינד! איבער דיינע זינד!

אללע. מאקע דאריבער
בעטען מיר דיך איבער;
דיין כעס זאָלסטו שוין שטיללען,
מיר בעטען דיך פערציייהען,
וייל מיר בערייען,
אלסדינג וואס מיר האבען געטהון נישט נאך דיין וויללען,
- - — — — — נישט נאך דיין וויללען.
זעה וואס פון אונז איז אצינד געוואָרען,
נעהם צו שוין גאָטט שטארקער פון אונז דיין צאָרען;
הער אונז צו גאָטט, הער!
שטראָף אונז שוין ניט מעהר! —

((אלעזר הייבט זיך אויף, בייגט זיך צום ארון קודש, טהוט א קוש דאס פרוכת ווענדעט זיך צום עולם).

אלעזר. הערט אוים בני יעקב, מיין פאָלק מיינע ברידער,
וועט אייך דער פאר גאָטט אויך צו הערען ווידער.—
אמת! ער האט אונז גוט נעגעבען צו פיהלען זיין שארפע רוט,
ניט איין שונא האט זיך געבאָדען אין אונזער יודיש בלוט.
וויא א הונגעריגער וואָלף האט ער זיך צו אונז אריין געהאפט,
נעוואָרגען, נעבראָכען צעררסען, וואס ער האט דערטאפט.
אונזער לאנד, פערברענט, אונזערע פעלדער—צוטרעטען,
אונזערע טייכען פערדאָרבען, אונזערע וויינגערטנער צוקנעטען,
אונזער היילינ ציון אונזער שטאָלץ אונזער פראכט,
פערוויסט ביז אין גרונד, אללעס חרוב געמאכט;
דאס הייליגע בית המקדש, אונזער גאָטט'ס עקסטרא צימער,
פעראונרייניגט שענדליך, געמאכט דערפון א טרימער.
צרויבט דיא אוצרות, אלע כלי קודש,
פערשטערט אונזער יום טוב, שבת, ראש חודש.

(ער קושט נאך אימאל דאס פרוכת - - נעהמט אראפ, שטעלט זיך אין א זייט. צווישען דיא אידען הערט מען פערשידענע שטימען, און א טהייל מיט בר־כוכבאן אין איינעם, שאקלען מיט דיא קעפ, וויא זייא ווילינען ניט איין — ענדליך ווערט אלעס פערשווינען און אויף דיא טרעפ פונ׳ם ארון הקודש טרעט ארויף בר־כוכבא, טהוט א קוש דאס פרוכת און ווענדעט זיך אויך צום עולם).

בר־כוכבא. הערט אוים מיין פאלק איהר בני יהודה;
הערט מיך אוים מיינע ברידער, אפתחה פי ואגידה:
וויא רוהיג שטעהט דער ווינשטאק ווינטער באדעקט מיט שנעע,
איהם ארט ניט יעצט דיא קעלט, ווייל ער סוויקט זיך מיט דער אידעע,
אז פון זיינע פריהערינע טרויבען, טרינקט מען שוין לאנג וויין,
און אז ס׳וועט קומען דער זומער וועלען נייע שוין זיין;
אבער וועה איז דעם ווינשטאק, וואס אום זומער בעגין,
חאפט איהם דער פראסט, אז ער הייבט נאר אן צו בליהען.
דעם קאלטען אלטער ארט ניט, וואס עס נעהמט פאר איהם יעצט פאר,
ער לעבט מיט דעם וואס עס וועט זיין, אדער וואס ס׳איז געוועזן צופאר.
דיא אלטע קלאגען אויף דעם בית המקדש, וואס איז געווארען פערברענט,
אויף דיא שטיינער וואס שוין לאנג צובראכען האט דעם פיינד׳ס הענד,
און זעהען ניט וואס ס׳טהוט זיך יעצט, ווייל זייערע אויגען זיינען טונקעל:
וואו אין דעם ארט פונ׳ם ארון הקודש, אין דעם הייליגען ווינקעל,
שטעלען אלע טאג דיא רוימער, זייערע בילדער און געטצען,
שפעטען פון אונזער גאט, אונז מיט דעם צו רייצען, אויף צו העטצען.
מיט דעם שטעכען זייא אוים, אונזערע פרישע יונגע אויגען,
דאס זעהט ניט דער אלטער קאפ, וואס איז שוין איינגעבויגען;
ער קוקט אראפ נאר אויף דער ערד, לאזט פאלען א פאר טרערען,
ער וועט ניט זשאלעווען א וויין טהאן, קרעכצען וועט איהר איהם הערען
אויף דיא בני ציון וואס זיינען שוין לאנג אומגעקומען,
וואס שלאפען שוין רוהיג, זיינען שוין לאנג זייערם איבערגעקומען—.
הויבט אויף אייערע קעפ, אלטע! וועט איהר אליין זאגען,
אז אויף דיא לעבעדינע איז דא מעהר וויא אויף דיא טויטע צו קלאגען!
זעהט וויא אונזערע ברידער שניידט מען יעצט וויא דיא בוימער,
הערט וויא זייא קרעכצען אונטער דער שארפער האק פון דיא רוימער!...
און אויף אייך אלטע חכמים, ליינען זייא דען כבוד?

קינדער? אוי! א דאס איז שלעכט וואס מיר הייסען קינדער
ניט מענשען,
אַך! מען זאָל אונז שוין רופען "יודישע מענשען" ניט "יודישע
קינדער".

מיר זיינען שולדיג אין אונזער אונגליק, מיר, יעדער באזונדער;
וויא נארישע שלעכטע קינדער האבען מיר געהאנדעלט אונגלייביג
געגען אונזער גרויסען גאָטט, וואס ער לעבט אייביג:
ער האט אונז געליעבט, מיר האבען זיך דערפון ניט געמאכט,
ער האט אונז א תורה געשיינקט, מיר האבען זיא פעראכט,
ער האט אונז גוטס געגעבען, מיר האבען עס ניט געוואוסט צו
שעטצען,

מיר האבען איהם דערצערינט מיט פרעמדע גֶעטצען.
דאס ערשטע בית המקדש וואס ס'איז אזא פראכט געווען,
דורך וועמען איז עס חרוב געוואָרען ווען ניט דורך אונז אליין?
דאס צווייטע בית המקדש מיט זיינע שטארקע מויערן און ווענט
האבען מיר אליין איבערגעגעבען דעם פיינד אין דיא הענט! —
אוי! אויף דעם וויינט דאס הארץ, דאס איז אונזער אונגליק יודען,
וואס בייא אונז איז ניטאָ קיין אחדות! קיין פרידען! — (געלאָסען)
דערפאר לאָמיר זיך האלטען שטיל, אויף גאָטט זיך ניט באקלאָגען
און דאס שלעכטס וואס קומט אויף אונז, מיט בטחון איבערטראָגען.
לאָמיר איהם בעטען מיט א ריין הארץ, ניט פארשטעלט, מיט
נאמנות!
אונזער הערץ זאָל זיין דער מזבח, אונזערע ריינע געדאנקען, — דיא
קרבנות!

און ביז מיר וועלען פערדינען, ער זאָל אונז מוחל זיין,
זאלען מיר זיך פערהאלטען, רוהיג, שטיל און פיין.
לאָמיר בעטען פאר'ן ביסעל יודען, וואס זיינען נאך פערבליבען,
פאר דיא וואס זיינען דאָ, פאר דיא וואס זיינען פערטריבען,
לאָמיר פאָלגען דיא נייע הערשער, וואס זייא וועלען אונז געבּיטען
וועלען זייא אונז בעהאנדלען, מיט חסד, און מיט גוטען,
לאָמיר בעטען פאר'ן שלום פון אונזער צעזאר הנעלה,
ווייל אין זיין שלום וועט אונז שלום זיין — אָמן סלה!!! —

לאָמיר זיך האַלטען בשלום, לאָמיר ליעבען אונזער קייזער,
מעהר האָט אייך נאָר ניט צו זאָגען אייער אַלטער אלעזר!

(ער געהט אַראָפּ פון דיא טרעפּ, געהט אַוועק לינקס, נאָך איהם געהן נאָך אַלע סנהדרין מיט דיא אלע וועלכע שטימען מיט זיין מיינונג. בר־כוכבא טרעט ווידער צוריק אויף דיא טרעפּ, ווענדעט זיך צו דיא איבעריגע וועלכע זיינען איבערגעבליבען אין שוהל).

בר־כוכבא. פון זיטצען און וואַרטען קען גאָר ניט געשעהן,
קיין זאַך אין דער וועלט ווערט ניט פון זיך אליין;
אין מצרים וואָלטען אייביג געבליבען, אונזער אבות אבותינו,
ווען מיט געוואַלד זאָל זייא ניט געוועזען אַרויס שלעפּען משה רבינו.
מיר האָבען שטענדיג געהאַט העלדען וואָס האָבען געקעמפּפט,
ניט אַיין שטאַרקען פיינד האָבען זייערע מאַכט געדעמפּפט.
גלייך וויא דיא אַלטע געלעהרטע מיט דער חכמה מיט זייער,
האָבען זיך פערדיענט זייער נאָמען דיא העלדען מכבער!

(מוזיק פאַנגט אָן טרעמאַלירען, עס ערשיינט א שטערן איבער זיין קאָפּ, ער הייבט אָן מיט מעהר פייער צו האַלטען זיין רעדע).

דיא נבואה מוז קומען וואָס דער נביא האָט געזאָגט אמאל:
„דרך כוכב מיעקב, וקם שבט מישראל“!
שטעהט אויף מיין פאָלק, קינדער פון איין גאָט!
נעהמט אייך צו דיא שווערדען ווער נאָר כח האָט!
אַראָפּוואַרפען זאָלען מיר פון אונז דיא ביטערע גזרה
און בויען דאָס בית המקדש במהרה!!

(רעטשיטאַטיוו):

ווער עס טרעט צו צו מיר, מי להי' אלי!
זאָל אויפהויבען דיא הענד ביים נאָמען אדוני!

(אַלע הויבען זיך אויף פון דיא ערטער, הויבען אויף זייערע רעכטע הענד אַרויף).

אַללע. דיינע רייד האָבען אונז אַלע בעלעבט אָהן א שיעור,
אַלע וויא איין מענש שטעהען מיר צו צו דיר.
פּיסס { עס לעבט אונזער בר־כוכבא! עס לעבט אונזער משיח
{ און אונזער בית המקדש זאָל אויפגעבויט ווערען גיך!

וואס ארט זייא יתום — צו א בן מלך, צו א בן דוד ?
א מינדסט ווימיש איננעל שפיים אייך אין פנים,
רייסען אייך אָפּ דיא קליידער, מאכען אייך סמנים ;
איהר רעדט מיט זייא מיט גוטען, זייא ענטפערן אייך מיט כעס,
אונזער פערמעגנען רויבט מען עפענטליך אין מיטען דער גאַס ;
אונזערע פרויען שענדען זייא, און מיר טאָרען זיך ניט קלאָגען ?—
אָה ניין ! וואס איהר ווילט מעגט איהר אייך זאָגען !
דאס יונגע הייסע בלוט, קען ניט צוזעהען אזוי קאלט,
יעדע מינוט פאר זיך, דעם שונא׳ס מערדעריש געשטאלט !—....
האקט מיר אָפּ דעם קאָפּ ווארפט איהם אריין אין קבר !
נאָר ניט רייסען יעדער מינוט צו ביסלעך איטליכס אבר ;
כל זמן דיא האנד איז דאָ לאָמיר זיא אויפהויבען,
אז שטארבען, זאָלען מיר אלע, וואס טויג איינעם אליין לעבען ;
שטעהט אויף ברידער, אים נאמען פון אונזער הייליג לאנד,
און לאָמיר אויסקערען פון איהם, דעם שלעכטען בייזען פיינד ! ! —

(עס ווערט ווידער צווישען דיא אידען א געטומעל וויא פריהער. בר־כוכבא געהט אראָפּ פון דיא טרעפּ, זעטצט זיך צוריק אויף זיין פלאַטץ. אלעזר טרעט ווידער ארויף צום ארון הקודש, הויבט אויף דיא הענד אויף א צייכען, אז ער וויל עפּעס זאָגען, אלע בלייבען שטיל און הערען זיך צו) :

אלעזר. עס איז אמת ברידער, אז אין דיא יונגע ליגט כח,
עס פעהלט זייא אָבער דאצו דער איבערגעלייגטער מח —
אוי ! בארעכענט נאָר גוט, איידער איהר הויבט אָן צו טהון,
אז נאָך האט איינמאל נזר געוועזען אויף דער שטאָדט ציון,
וועט אייך ניט העלפען אייער יונג בלוט, ס׳מעג זיין וויא פייער,
דאט רחמנות אויף דעם רעסט ביסעל אידען אויב זייא זיינען בייא אייך טהייער.

מיט עזות און כעס וועט איהר נאָר אזוי פיעל נוטצען,
אז איהר וועט דיא רוימער אויף אונז נאך מעהר צו היטצען !
און זייא וועלען אָנפאלען אויף אונז וויא דיא צורייצטע בערען,
דאס רעסט ביסעל אידען ביז אין איין ביינדעל צו פארצעהרען ;
איך זאָג אייך נאך אמאל וויכט איהר פאָלגען מיין עצה,
לאָמיר אָנבייגען פאר גאָט׳ס רוט אונזער מירע פּלייצע.

ערשטער אקט.

ערשטע סצענע — צווייטעס בילד.

(שטעלט פאָר אלעזר'ס צימער, דינה מיט נאך עטליכע פרויען זיצען אויף נידעריגע זעסליך און זינגען.)

דינה. ווינט־זשע אלע ציון'ס טעכטער,
קלאָגט־זשע קינדער אלע בייגאנד,
אויף דער נויט, דער צייט דער שלעכטער,
וואס האט נעטראָפען אונזער לאנד.
אראָפגעפאלען איז אונזער שטערן
אין דער ערד פערשמירט;
צובראָכען דיא קרוין פון אונזער שטערן
וואס האט אונז אזוי געצירט.

פרויען. נאָט זעה אונזערע טרערען,
אונזער נויט און פּיין;
ווינען וועלען מיר ניט אויפהערען
ביז דיא הילף וועט זיין.

דינה. רייך וויא א מלכה מיט בריליאנטען
אין דיא הייליגע שטאָדט געוועזען;
ביי דיא שררות גרעסטע פראנטען
האט זיא כבוד געהאט, זעהר פיעל חן.
אזוי וויא דיא שטערן ארום דער לבנה
האבען מיר זיך געשפּינעלט אין איהר;
אוי! היינט הייסט זיא דיא אלמנה
און איהרע יתומות זיינען מיר.

פרויען. נאָט זעה אונזערע טרערען.... א. ז. וו.

בר־כוכבא. שווערט־זשע מיר אלע צו, שווערט מיר!
אללע. מיר שווערען! מיר שווערען! (בּיס)
בר־כוכבא. שווערט איהר מיר פון דעם הערצען, שווערט מיר!
אללע. מיר שווערען! מיר שווערען! (בּיס)
(בר־כוכבא נעהמט ארויס א ספר תורה פונ׳ם ארון הקודש).
בר־כוכבא. דאָ בייא דער ספר תורה סגולה יחידה!
שווערט איהר מיר אלע בית יעקב ויהודה.
אז יעדער פון אייך מיט לייב און זעעלע אסת זיין געטרייא,
וויא איין האנד, וויא איין מענש, זאָלט איהר אייך אויפהויבען פרייא.

צו דער נייער מלחמה קעגען דעם שונא,
א מלחמה וואס איז נאך ניט געווען ביז יעצט אזוינע.
שווערט־זשע מיר אלע צו, שווערט מיר;
אללע. מיר שווערען! מיר שווערען! (בּיס)
בר־כוכבא. שווערט איהר מיר פון דעם הערצען שווערט מיר!
אללע. מיר שווערען! מיר שווערען! (בּיס)
בר־כוכבא. זאָגט מיר נאך דאס וואָרט פון דער שבועה,
און קאָהר. פאר גאָט און פאר זיין פאָלק, בין איך מכריז ומודיע,
אז ווער עס וועט זיין פאלש — פון אונז אָבטהיילען,
און וועט במסירה אונזער סוד דערצעהלען.
איז איין געזעטץ דער טויט! געטייט אויף דעם אָרט,
יעצט, יעצט פאר דעם עדות דער ספר תורה ניט־זשע מיר אלע דאס וואָרט!

פאר דעם עדות ניט־זשע מיר אלע דאס וואָרט;
נעדענקט־זשע גוט;
אללע. מיר געדענקען אלע גוט! —
בר־כוכבא. איהר האט מיר צוגעשוואָרען!
אללע. מיר שווערען אלע גלייך,
מיר שווערען! מיר שווערען! מיר שווערען!!

(בר־כוכבא הויבּט אויף דיא ספר תורה אין דער הויך, נאך איהם הויבען אויף אלע דיא הענד אין דער הויך, און וועהרענד זייא ענדיגען, לאָזט זיך דער פאָרהאַנג שנעל אראָפּ.)

צווישען עדלע געלעהרטע, איז זיין גייסט ערצויגען,
חכמה און בינה, שיינט איהם ארויס פון דיא אויגען,
פון זיין שטארקער ברוסט רעדט ארויס דיא גבורה,
געשאפען צו א מלך איז זיין עדעלע צורה,
און אין זיינע אָדערן הערט מען דאס הייסע בלוט זידען,
פאר זיין גאָט! פאר זיין לאַנד און פאר זיינע אידען!!

צווייטע סצענע.

(אלעזר קומט אָן פון דער מיט טהיר, דינה וויא זיא דערזעהט איהם, לויפט זיא איהם אַקעגען, קושט איהם אין דער האנד. ער זיא אין שטערן.)

אלעזר. האסטו שוין דיא קינות אָפּגעזאגט, מיין טהייער איינציג קינד,
גאָט זאָל אונז טרייסטען, און מוחל זיין אונזערע זינד!

(בייא דיא ווערטער לאָזט דינה פאלען א פאאר טרעהרען.)

טרערען? יא, דאס זיינען אונזערע איינציגע מתנות,
וואס מיר קענען מקריב זיין, אנשטאט אונזערע פערלאָרענע קרבנות

דינה. פאר וואס זאָגסטו טהייערער פאטער פערלוירען?
זיינען דען אויף אייביג שוין פערזונקען ציון'ס שטאָלצע טויערען?
האבען מיר דען ניט צו האָפען און אפילו נאך גאר ניך,
אז צוריק שטעלען אונזער גלאנץ וועט קומען דער משיח!

אלעזר. יא קומען וועט ער, אָבער ווען? דיא צייט איז וויט, גאנץ וויט,
ניט פאר אונז צו דערלעבען, ניט אפילו פאר אייך יונגע לייט!

דינה. פאר וואס גאנץ וויט? ווען ער איז שוין דאָ,
ער וועט קעמפפען געגען דיא רוימער אין א גוטע שעה.
זעה, וויא אלע אידען האבען זיך דערפרייט מיט דער בשורה,
עס איבערראשט יעדען בר־כוכבא'ס חכמה און גבורה.

אלעזר. אלע אידען פרייט עס, און איך וויין מיט ביטערע טרערען,
בר־כוזיבא הייסט ער, ניט בר־כוכבא דער זוהן פון דיא שטערן;

דינה. אזוי זיצט דיא אלמנה ירושלים
אויף דער ערד צווישען מיסט,
און איהר איינציג קינד, אפרים,
טולעט זיא צו צו איהרע בריסט....
„פערטריבען האסטו — וויינט זיא — „גאָט ליעבער
מיין אידעלען און ישראל;
אוי! לאָז מיר חאָטש דעם קדיש איבער
ער זאָל מיך געדענקען חאָטש אמאל!"

פרויען. גאָט זעה אונזערע טרערען ... א. ז. וו.

דינה. יעצט געהט אייך שוועסטער ליעבע יעדע צו זיך אהיים!
איהר זאָלט ניט פערגעסען, אז אין טאָג אין דעם
איז א דאָפעלטער טרויער, ווייל אין דעם חודש
איז חרוב געוואָרען דאס ערשטע און דאס צווייטע בית קודש —.
ניט דענקען פון שמחה, ניט ווייזען זיך אויף דער גאס,
דיא ווילדע רוימער זאָלען ניט טרייבען מיט אייך קיין שפאס;
ביז גאָט וועט זיך ווידער אין אונז דערמאנען,
און מיט זיין ליכטיגען חסד אונז ווידער באשיינען!

(פרויען געהען אוועק לינקס **דינה** קוקט זייא טרויעריג נאך און בלייבט שטעהן נאכדענקענד.)

מיט זיין ליכטיגען חסד אונז ווידער באשיינען!
יא! עפעס איז מיר לייכט דאס הארץ, איך ווייס ניט פון וואנען...
עפעס זאָגט עס מיר בסוד פרעהליכע נביאות;
אז גיך און באלד וועלען קומען דיא ישועות!...
חאָטש מיין אלטער פאטער, דער הייליגער קלוגער געלעהרטער,
מאכט מיר שווער דאס הערץ, מיט זיינע קלאָהרע ווערטער;
מיט זיין ליעבע נאָר צו שלום, מיט זיין האס צו מלחמה,
רוקט ער מיר אָן שווארצע וואָלקען אויף מיין ריינער נשמה;
דיא ווערען אָבער פערשוואונדען, זייא בלייבען ניט גיך,
בייא דעם איינעם געדאנק פון מיין שמעון דער משיח!
אָה! ניט פיעל אזוינע יונגע לייט בעגאבט מיט פערשטאנד,
האט ארויסגעגעבען ירושלים דאס געבענשטע לאנד!—

(ביידע זינגען) אוי! אזוי זאָגט גאָט אצינד:
איך קען דיך ניט מעהר
ביסט ניט מעהר מיין קינד!
איבער דיינע זינד, איבער דיינע זינד;
אוי! ציון׳ס ליכט צאנקט אצינד,
לעשט אייביג אויס —
שיינען וועט דיר ניט מעהר מיין קינד,
איבער דיינע זינד, איבער דיינע זינד! —

(אלעזר גערוט אוועק רעכטס — דינה קוקט איהם נאך)

דינה. ער איז איבערגעשראָקען נעביך, ווייל ער אליין
האט דיא שרעקליכע סצענע פון׳ס לעצטען חורבן געזעהן!

דריטע סצענע.

(דינה בלייבט שטעהען פערטראכט — בר־כוכבא קומט אָן פון דער מיט
טהיר, ער געהט צו צו איהר, נעהמט זיא אָן ביים דער האנד, זיא ווערט אנפאנגס
וויא איבערגעשראָקען, נור נאכהער בעווייזט זיא א פרייע מינע).

בר־כוכבא. נאר אומגעריכט בין איך געקומען צו דיר אצינד
ווערסט מיר געוויס מוחל זיין, מיין טהייער געשוועסטער קינד! —

דינה (איראָניש) איך זאָל דיר פערצייהען? דוא מיינסט פון מיר צו לאבען!
איך — דיר? ווער קען זיך צו דיר יעצט גלייכען?
איך בין אלץ דיא ארמע דינה, עס איז קיין שאנדע אפילו
נו, און דוא? דוא ביזט דאך היינט געוואָרען גאר עולה לגדולה:
דיך טראָגט יעצט דאס פאָלק אויף דיא הענד ארום
עס איז מיר נאר א וואונדער אז דוא קוקסט זיך נאר אויף מיר
אום?...

בר־כוכבא. אזא פאָרוואורף פון דיר דארף איך ניט פערדינען! —
ווער ווייסט נאך מעהר וויא דוא? ווער מיר ליגט אין
זיננען...

א לינגער, א פאלשער זשיח! (ווייכער) אפשר פעהל איך?
(ענטשיעדען) ניין דאס איז געוויס, אז ער איז א מורד נענען גאָט און מלך

שלום שרייא איך, שלום! לאָמיר לעבען צופרידען,
לאָמיר אָפּהיטען דאס רעשט ביסעל איבערגעבליבענע אידען;
גאָט הייסט דינען דיא רוימער, לאָמיר זייא זיין געטרייא,
דען מיט עזות נעהן וויא ער, זיינען מיר אלע פארבייא!

דינה. בייא גאָט אליין איז אָנגענומען, אז מען שטארבט צוליעב זיין נאמען ווענען,
אלע אין איינעם וועלען מיר קעמפּפען, אלע אין איינעם דיא קעפּ לעגען;
פאר אונזער היילינ לאנד, פאר אונזער היילינער אמונה.

אלעזר (חאפּט זיך אויף וויא מיט מורא) אי! אי!
אוך דוא ביסט שוין מיט זייא מיין טהייערע דינה;
ער האט שוין פערדרייט דיא קעפּ אלע יוננע לייט,
ניין טאָכטער איך זאג דיר, אז דאס איז ניט דיא רעכטע צייט,
דאס איז נאָר א צו להכעיס, ניט קיין הייליגע מלחמה;
אין מיר רעדט דיא נבואה, איך הער א קול ברמה:
„נעפאלען איז ציון, אזוי גיך וועט זיא ניט אויפשטעהען"
(מיט טרעהרען), מיינע אויגען האבען שוין איינמאל איהר פאלען געזעהען,
נאָר מעהר זיין דערבייא, וויל איך גאר ניט דערלעבען,
און אין אייער פאלשען משיח וויל איך ניט גלויבען;
לאָז מיך בעוויינען דעם אלטען חורבן, דאס בין איך געווען,
(נאכדענקענד) ניין, אויף א נייעם חורבן, קוקט מיר שוין ניט מיינע טרעהרען!

דינה. פאטער! (זיא פאלט איהם אויף דעם האלז).

אלעזר. (בעטראכט זיא מיט וועהמוטה) איידער דיך פערלירען מיינע אויגען זאָלען זעהען,
לאָז בעסער מיך פריהער פאר דיר אויסנעהען! —
נערענקסטו מיינע קינות, וואס איך פלעג שטענדיג קלאָגען?
זאָג מיר נאך, טאָכטער, וויא דוא פלעגסט מיר שטענדיג נאכזאָגען:

(ער קעהרט אָפּ דאס פּנים פון איהר פּרונג.)

דינה. איחם האסטו ניט צו פּעראיבעל האבען, מיין ליעבער שמעון,
איך האב מיט איהם געגוג געטענה'עט איידער דוא ביזט געקומען,
עס האט מיך זעהר געקריינקט, איך מוז דיר דעם אמת זאָגען,
ווייל מיין טענה'ן האט מיין אלטען פאטער שטארק דערשלאָגען;
ער איז דאָך מיין צערטליכער פאטער און זעהר טהייער בייא מיר,
איהם קריינקט עס זעהר, וואס איך האלט מיט דיר,
ער שרייט נאָר שלום, שלום איז זיין שטרעבען!
ער האט שוין געזעהען, זאָגט ער, אַזוינע פעלע אין זיין לעבען,
אז מיט בייזען מאכט מען ערגער, אזוי איז נאך זיין מיין —
איך בין אַליין דאגעגען; נאָר בייא איינעם בין איך געבליבען שטעהן,
אז ער האט מיר בעוויזען, אז ווען שוין אויך צו א מלחמה,
ווערט איהר אויך מוזען פערשפּיעלען — ווייסטו פאר וואס מיין נשמה?
ווייל ער קען גוט דיא טבע פון זיין ליעב פאָלק ישראל,
וואס איבער דעם האבען זייא שוין דיא שטאָט פערשפּיעלט צווייא מאל:
אחדות! פעהלט איהם, אחדות! דאס פעהלט איהם, דאס דארף ער,
וויא זאָגסטו שמעון? דאס איז א קוק א שאַרפער?!....

בר־כוכבא. ווען נאָר ווענען דעם איז זיין מורא גרויס,
האב איך טאקע מזל, זעה איך אין דעם ארויס,
איך זאג דיר, אז וויא א צויבער איז פון דעם גאנצען עולם
פון פערשיעדענע סעקטען געוואָרען יעצט איין גולם:
דאס וואָרט „סעקטא" איז אָפּגעמעקט, עס לעבט שוין ניט מעהר
מען הערט שוין ניט „עססעער", „פּאַריזעער", „סאַדוקעער",
יעדער מינדעסטער איז שוין מיעד צו דערטראָגען אויף זיין ריקען,
פון דיא רויהע רוימישע הערשער, דאס שווערע אונטערדריקען,
איך האב פון אלע זייטען ברכות, בין זייער מלאך מושיע!
מען שיקט מיר אפילו פון וויטען געטריישאַפט און שבועה,
און צום צייכען, אז אלעס פאר מיר שטעהט און געהט
אז מאָרגען גאנץ פריה, מאכען זיך שוין אלע גרייט,
צו קריינגען מיך אין ביתר פאר דעם מלך משיח!...

און ווען מיין פאָלק וועט מיך אויף צום מלך קריינען
וועט דיא צ ו ו י י ט ע קרוין, אלס מלכה, ד י י ן קאָפּ
באשיינען—.
אָה! ניט פיעל אזוינע גאָלדשטיקע, וויא דוא, מיין ליעבע דינה,
געפינען זיך אין דיא אוצרות פון אונזער רייכער מדינה!

ד י נ ה. נו, נו! גענוג — אה! עס פאסט נאר ניט, מיין ליעבער,
אזוינע צערטליכע ווערטער, בפרט נאך פאר דיר, אזא גבור—.
דאס איין אנדערס מאל!—מיר האבען איבער בילכערס זיך צו
ראטהען....
וויא געהט עס דיר מיט דיין פלאן, וועט עס דיר געראטהען?!

ב ר־כ ו כ ב א. פון געראטהען פרעגסטו? פון דעם איז שוין קיין רעדע
דער פלאן איז שוין אויסגעפיהרט, בעשלאָסען פון דער עדה
מיר האבען שוין צושיקט אין דער גאנצער אומגעגענד א ידיעה;
ארום און ארום! אין אפריקא, ציפּפּערין, אלכסנדריא,
אין אלע ערטער וואו אונזערע ברידער זיינען פערבאנט,
א ל ע וויא איין מעניש שטעהן זייא גרייט, אלע איין האנד,
שטרעקען דאס לעבען, אין דער מלחמה דער נייער,
אלעם ענטקעגען שונא, ברענט וויא א פייער,
פארטיג זיינען אלע קריגס נערעטהע, נאר — בעהאלטען ליגט דער
פונק...
איין בלאָז איז פארטיג! מען ווארט נאר אויף מיין ווינק!...
אפילו ר' עקיבא דער אלטער חכם, פאהרט אין אלע שטעדט
און טאכט מיר מיט זיין איינפלוס, פיעלע מענשען גרייט —
אלע — אלע זיינען מיט מיר, אלע פון גרוים ביז קליין!—
— נאר! —

ד י נ ה. נאר?...

ב ר־כ ו כ ב א. יא, נאר איין נעננער האב איך, זאל איך דיר געשטעהען?
דוא וועסט מיר מוזען פערצייהען, ווייל דיא פערזאן איז דיר
נעהער...
יער אנציגער נעננער איז... ד י י ן פאטער! — עס פערדריסט מיך
זעהר!

ב י י ר ע. באלד וועט שוין ציון הערען ווידער
מונטערדיגע פרעהלאכדינע ליעדער:
ירושלים איז בעפרייט } ביס
דאס בית המקדש בענייט
נאָר מיט מוטה
קראַפט און בלוט
זיך בעשטרעבען,
אונזער גאַנץ } ביס
רוהם און גלאַנץ
אויף צו העבען
יא! יא!... אָמן!

(בר־כוכבא געהט אָב לינקס).

ד י נ ה. (נאָכדענקענד) אָמן! אָמן! אָה, א געוואָנטער שריט,
וויא עס קויפט צום טויט אזוי פרעהליך דאס יונגער בלוט
לויפען דעם מלאך המות ענטגעגען, וויא צו־א שפיעל...
דאס איז עפּעס גאר איין אנדער געפיהל...
שטאַרבען, טעדטען, זעהען דעם שונא פערטריבען מיט שאנד,
זיינע ברידער בעפרייט — גערעטעט זיין לאַנד —
ו י י ד ע ר זעהען דיא כהנים, דיענען וויא זייא דארפען,
ווידער הערען דיא לוים זינגען, שפילען אויף דיא האַרפען,
ווידער אומקעהרען דיא אידען זייער פרעהלאַך געמיטה...
(מיט ענטהוזיאזמוס) אָה! וו ע ר מ ה איז דאס אָפּפער! — איך פיהל
שוין וויא עס איז גוט! —

(ז י נ ג ט).

איך זעה שוין, וויא עס וועט פועהליך
אין ירושלים, וואס איז בעפרייט
און „עס לעבט דער מלך!"
הער איך שוין וויא מען שרייט
און טראָגענדיג פיעל מתנות
צום בית המקדש קומען אידען גאר אַך א צאהל,
צו מקריב זיין דיא קרבנות
וויא עס פלעגט זיין אמאל

דינה (מיט פרייד). אזוי ? נו ווינש איך דיר, אז גאָט זאָל דיך זיין מצליח
ווייל דאס וואס דוא נעהמסט דיך אונטער איז ניט קיין קליינע זאַך —
דאָ שטעהט א לאַנד צו רעטען אונטערדריקטע ברידער א סך —
נעה ניך מיין ליעבער, און גאָט זאָל זיין מלאך פאר דיר שיקען
אז וויא דוא וועסט דיך ווענדען זאָל דיר נאָר גליקען ! —

(נעהמען זיך אָן בייא די הענד — זינגען.)

ביידע. נעקומען איז דיא צייט
זיא איז שוין ניט וייט,
יא, נאר ניט וייט,

ער. דאס לאַנד בעפרייען } פיסס
זיא. יא, יא, בעפרייען

ביידע. און דאס בית המקדש בענייען.

ער. יא, יא בענייען, } פיסס
זיא. דאס לאַנד בעפרייען,

ביידע. אויפבויען אויף'ס נייא.

בר־כוכבא. אך דוא ווייסט ניט וויא מיר לינט אין הערץ
דיא לאַנגע פון מיינע ברידער !
צו זעהען קען איך ניט זייער שמערץ —
ניט הערען זייערע קלאַגע־ליעדער ;
בעדריקט האט זייא דער פיינד,
דאָך רעטען וועט זייא ניך מיין האנד.

ביידע. נעקומען איז דיא צייט (ביז אויפ'ס נייא.)

דינה. גאָט זאָל זיין מלאך שיקען,
אז דוא זאָלסט בעגליקען,
דיא שונאים אונטערדריקען,
פערניכטען זייא ביז אין גרונד ;
צו דיר ווענדען זיך אונזער בליקען
צו אונזער גאָט און צו דיר אצונד ! יאָ !

פאַר דיין אײן װאָרט קענסטו דאס אַלעס פאַרמאָגן

פאַר אײן ; װאָרט ! װען דוא זאָלסט מיר נאָר זאָגען...

(ער בלייבט דאַבייא שטיל פערשעהמט, אראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ, גלייך וויא ער ער־לויבט זיך ניט אַרויס צו זאָגען דאס איבעריגע אין גאַנצען. דינה קוקט איהם פערוואונדערט אָן, וויא זיא פערשטעהט נים וואס ער וויל.)

דינה. איך פערשטעה דיך ניט פאפוס, ביזט דול עפיס נאר וואס ווילסטו מיט דעם זאגען, לאָמיך וויסען אויף קלאָר?

(פאפוס שטעהט אייניגע סעקונדען, נאכהער זאגט ער וויא ענטשלאָסען.)

פאָפוס. אויף קלאָר? יא! אויף קלאָר, חאָטש איך בין שווארץ, יא, איך ערקלעהר דיר אויף קלאָר, מיין קאָלירענדיג הארץ: ס'איז רויט וויא א פייער, ברענט — וויא טויזענד פלאמען, וויא דער בלאָזאַק צונעהמט זיך עס און פאלט ווידער צוזאמען, וויא דער האמער אויף דעם אַמבאָס, אזוי קלאפט עס פעסט! — אָה! א לאנגע צייט, האט עס מיך שטיקערהייט געפרעסט... איך קען שוין ניט אויסהאַלטען, ס'איז שוין איבער מיין כח, מענסט מיך רופען: נאר, משוגע, דולער מח! בייא דיר אין דיא הענד ליגט יעצט מיין עשירות, מיין לעבען, דיין איין וואָרט קען מיך בעלעבען, אָדער דעם טויט געבען...

(ווייכער) אָה! רעד ארויס דעם משפט מיט דיא זיסע ליפען דיינע: קען איך האָפען? דינה! זאָלסט אייביג זיין מיינע? ! — —

דינה. עס טהוט מיר זעהר לייד אויף דער לאנגע אויף דיינער! — וויא וואגסטו דאס צו זאָגען, דוא נארישער סאמאריטאנער! ר' אלעזר המודעי'ס טאָכטער, איבערצוקויפען מיט גאָלד? חא! חא! חא! און ווער? נאך אזא מיאוסע, שמוציגע, מבוזה נעשטאלט?

מיין שמעון בר־כוכבא פערבייטען פאר אזא נבלה?...

(מיט האַס) ווער האט דיר דאס רעכט געגעבען, דוא שברי כלי צו דענקען נאר אזוי! — מיין נאמען צו דערמאנען אויף דיינע טרפה'נע ליפען! —ניך, אוועק פון דאנען! אוועק—אוועק פון דעם הייליגען אָרט, דוא חיה בזויה! גא דיר, און נעה דיר, מיט דיין מציאה!...

און ווידער, איז דען יעצט די צייט, אויף דעם געלד צו פער־
שווענדען ?

ווערענד מיר האבען יעצט דאס געלד אויף וויכטיגערס צו
פערוועגדען ;

מיר דארפען האבען יעצט פראָסטע שטיינער, ניט קיין עדלע
בריליאנטען,

די פּראָסטע שטיינער פונ'ם בית המקדש, דאס זוכט מען
יעצט אנשטאט דיאמאנטען,

די דארפען מיר אויסקויפען מיט אונזער געלד — זאָגאר לעבען....

פּאפּוס. נו אז ניט קיין שטיינער, מוז איך דיר עפּעס אנדערש געבען.

(נעהמט אַראָפּ פון דער האַנד א שנור פעריל).

אָט דאס שנור פעריל ! הא ? דאס איז א כתורה !
מענסט עס אָנקוקען, נעהם עס ! האב ניט קיין מורא !
פריוו עס דיר אויף דיין האַלז, איך וועל דיך דערפאר ניט מאָהנען,
אויף דיין ווייס העלזעלע וועט עס פּאסען, וויא דער שנעע אויף דעם
בארג לבנון !

(דינה נעהמט עס און בעטראַכט עס, נאכדעם פּריווט זיא עס זיך אָנטהון אויף
דעם האַלז, פּאפּוס שטעהט נעבען איהר, און פערטיעפט זיך אין געדאַנקען,
נאכדעם זאגט ער, מיט ענטשלאָסענהייט, נאָר וויא מיט בושה).

אָה דינה ! מיין ניט אז איך וועל שוין ניט געפעלען קיין כלות ?
איך בין שווארץ, מיט א מום, האב איך דערפאר אנדערע מעלות :
אויף דעם אָרט פון מיין אויג, פילל איך אויס מיט א בריליאנט !...
און אז איין פוס איז קירצער, ווילסטו — שטעה איך באלד
נאלאנט :

איך שטוקעווע צו מיין קעסטעלע, פול מיט גאלד א סך.

(ער שטעלט דאס קעסטעלע אונטערן קרומען פוס).

און—שטעל מיך דארויף, שטעה איך שוין גלייך ! — —
דינה ! אָה דינה ! ניט נאָר דאס, גלויב מיר,
איך האב נאך פיעל אוצרות, די געהערען אלע צו דיר

אונטער **מיין** שווארצער הויט קלאפט דאס הארץ נאך **גרעסער!**
הייסער פליסט דאס בלוט, שטארקער און בעסער,
הייסער פון אייך האלט עס ליעבע, הייסער פון אייך קנאה,
הייסער פון אייך טראגט עס נקמה, הייסער פון אייך—שנאה;
איהר זייט **אלע** בייא מיר אין דיא הענד, איך וועל אייך ווייזען,
אה, דוא שעהנע דינה, מיט דיין שטארקען ווילען פון אייזען!
דוא אלעזר מיט דיין חכמה, בר־כוכבא מיט דיין גבורה!
זייערעביינער וועלען צוקנאקסען, מיינע שארפע ציין פון מסירה!
ראכע! ראכע! נקמה! אה וויא זיס ביסטו נקמה!
דוא ביסט יעצט מיין לעבען מיין — נשמה.

(זינגט).

אלסדינגג איז בייא מיר פערשטעלט
מיט דער שווארצער מאסקע — דערפאר
הייס איך בייא דער וועלט:
א קבצן און א נאר;
חא! חא! איך לאך מיך אויס! (ביס)

וואס דארף מיך יענער וויסען אז איך בין א גביר,
איך מאך מיך פאר א נאר מען זאל זיך ניט היטען פאר מיר
וואו מען דארף האב איך אויך כח,
וואו מען דארף בין איך פרום אויך,
אין חניפה בין איך ערשט נאר גרויס!

איך נאר אויס סודות בייא דיא קלוגע,
איך מאך זייא אלע דול, משוגע,
און טהו דערנאך א שפיצעל אפ אז ס'טהוט זייא אלע וועה
און קוועל און לאך פון זייא — (ביס)

אוי דיא נקמה
איז מיין נשמה } ביס
מיין לעבען, מיין נחמה!

און אז מיך האט מיט א מום
בעשאפען דיא נאטור,

(זיא טהוט איהם א שמייך אין פנים דאס שנור פערל און געהט אוועק רעכטס. — פאפוס בלייבט שטעהן טרויעריג און קוקט; באלד אויף דעם אָרט וואו אהין זיא איז אוועק געגאנגען, און באלד אויפ'ן שנור פערל וואס ליגט אויף דער ערד, נאכהער זאָגט ער פאַר זיך מיט א זיפץ:)

פאפוס. אָמן — אָמן! — יא — אָמן סלה! — ס'הייסט אנ־עק — אנ־עק!
(נאכדענקענד) „אוועק דוא חיה בזויה פון דעם הייליגען אָרט אוועק!"

וואס פאר א רוח האט מיך געטראָגען איך זאָל יעצט רעדען מיט איהר?

וואס האב איך איהר נעדארפט מגלה זיין, וואס ס'ליגט אין הערצען ביי מיר?

נא — אויף אזא ברוך הבא האב איך מיך ניט גערעכט! —

„מיין — שמעון — בר — כוכבא!"... אהא! אויב אזוי איז שוין רעכט! —

„שמעון בר־כוכבא?"... ער שטעהט מיר אין וועג, דער גבור?

אודאי קען מען ניט זאָגען ער איז א יונג א ליעבער!

מיט שווארצע לאָקען — צוויא גאנצע איינעלעך! —

צוויא גלייכע פיס. ער איז איהרער? — — מענליך! —

וואס־זשע בין איך אין דער אמת ביי איהר אזא מציאה?

וואו אהין־זשע שטופ איך מיך אין דער אמת'ן, איך חיה בזויה?

„חיה בזויה?" וואס הייסט „חיה?" קיין מענש ניט אפילו!

וואס? — מען לייקענט מיר גאָר אָפּ מיינע מענשליכע געפיהלע?

ס'הייסט אז מען זידעלט מיך דארף איך ניט פערשטעהען?

אז מען שניידט מיר דיא אָדערן, דארף קיין בלוט ניט געהען?

מיין הארץ איז קיין הארץ ניט, ווייל עס האט ניט דיא קלאָרע דעק?

און אז ניט קיין שעהן פנים איז שוין אויס מענש! — אנ־עק?! —

נאררא'נים! — ווייסט איהר דען ניט, אז דערפאר האב איך א סך אינעווייניגסטע מעלות — אָה פיעל מעהר פון אייך!...

דיא נאַטור איז ניט אזוי וויא איהר אזא שלעכטע, אזא שטרענגע,

דער־ניט זיא ניט איינעם איינס, ניט זיא איהם דאס צווייטע א מעננע...

דערפאר וואס זיא האט מיר ניט אין קאָפּ איין אויג דערגונעם,

האט זיא מיר אין מח דערפאר מעהר געהירן דערקענעם.

(קאָהר זינגט).

אַזוי וויא דוא ביזט דאָ ערהויבען,

מיר זאָלבען דיך אויף דעם אַרט,

אַזוי זאָל גאָט פון אויבען

דיך זאַלבען אים הימעל דאָרט!

(מען טהוט איהם אָן דיא קרוין, ב ר־כ ו כ ב א גערט אַראָפּ בעגלייטעט פון כהנים מיט לוים, ער זעצט זיך אריין אינ'ם וואָגען, דאס פאָלק לויפט ארום איהם און זינגען):

שרייט־זשע אויף;

שרייט אַלע בית־יהודה ברכו את השם

ירושלים אונזער היילינע שטאָט

אונזער גלאַנץ און אונזער שיין,

עפען דיינע טויערן ווייט

לאָז דיינע קינדער אריין!

האָח! האָח! האָח! מיט פויקען און מיט הארפע־קלאַנג

האָח! האָח! האָח! מיט טענצע און מיט געזאַנג!

(דיא ביהנע ווערט עלעקטריש בעלייכטעט — דער פאָרהאַנג פאלט.)

צווייטער אקט.

ערשטע סצענע פערטעס בילד:

(שטעלט פאָר א פראכטפאָלען זאַאל בייא טורנוס רופוס — רעכטס זיטצען רופוס און סעראפהינא, אויף צווייא גאָלדענע שטולען, לינקס שטעהען א סך האָף מיליטער, האלטען אין דיא הענד קריגליך מיט וויין און בעכערס. זייא גיסען אָן פון דיא קריגליך אין דיא בעכערס און טרינקען — א דיענער טראגט צו צו רופוס'ן מיט סעראפינא אין צווייא גאָלדענע בעכערס וויין, שטעלט אַנידער פאר זייא— אללע זינגען):

קאָהר. שטארקער, שטארקער, זינגט־זשע אַלע ברידער!

ניכער ניכער טרינקט־זשע אויס און גיסט אָן ווידער!

און או איך בין בלינד און קרום
צו וואס טויג איך חלעבען נאר?
חא! חא! איך לאף מיך אוים! (ביס)

אָבער וואס דאס איין און איינציג איינעלע זעהט?
אָבער וואו אהין דאס איין און איינציג פיסעלע געהט?
מיין שפרונג איז לופטיג,
מיין קוק איז גיפטיג,
קיינער ווייסט נים בייא מיר אזוי גרדים;

איך שפרינג אוים אויף אלע דעכער,
קוק מיר אוים שטיל אלע לעכער,
און טהו דערנאך א שפיצעל אָפּ, אז ס'טהוט זייא אלע וועה
און קוועל און לאף פון זייא — (ביס)

אוי דיא נקמה
איז מיין נשמה — ביס
מיין לעבען, מיין נחמה!

(לויפט ארוים לינקס).

פינפטע סצענע — דריטעס בילד.

(שטעלט פאָר דעם הר המוריה — אויף איהם 4 שטאנגען, וועלכע זיינען בעהאנגען מיט אלערלייא בלומען נעדעקט א באלדאכין — אויף דער ביהנע רעכטס שטעהט א טראָהן, מוזיק פאנגט אָן צו שפיעלען א מארש, עס קומען אָן פיעל אידיש מיליטער, שטעלען זיך לינקס אויף דער ביהנע, נאך זייא קומען אָן מיידלעך, מיט פריכטע און בלומען אין דיא הענד, שטעלען זיך אוים ביים ארויף גאנג דעם בארג. נאך זייא קומען אָן כהנים, לוים, און א סך פאָלק — נאכהער געהען פאהנען־טרעגער, פאלמען־טרעגער, מען פיהרט ארייץ בר־כוכבא אויף א פערגאָלדעטען וואָגען, צווייא נענער שלעפען דעם וואָגען. ער נעהט אראָפּ פונ'ם וואָגען, זעטצט זיך אויף דעם טראָהן, פער־שיעדענע טענצער טאנצען פאר איהם, פריהער מיידליך, נאכהער דיא נ ע־ ז א נ ד ע ט ע פון א ש ו ר, נאכהער ווילדע בעדואינער, אראבער, עגיפטער, און וועהרענד דאס אלעס ענדיגט זיך, נעהמען איהם אָן דיא כהנים מיט דיא לוים און פיהרען איהם ארויף אויפ'ן בארג וואו עס שטעהט דער באלדאכין, שטעלען איהם אנידער נעבען כהן גדול, וועלכער שטעהט שוין פון פריהער דאָרט מיט דעם שמן המשחה, כהנים טהון איהם דיא קרוין אָן, דער כהן גדול גיסט אויף איהם ארויף דעם שמן המשחה און זעלבט איהם.

רופוס. (פלייבט זיטצען גלייך וויא פערווירדט. ער קוקט אויף סעראפהינא און זאָגט וויא מיט איראָניע):

שעהן, מיין ליעבע סעראפהינא, איך האב עס ניט געגלויבט אויף דיר?
איז דאס וואהר? געשטעהע עס אָפען מיר!
דוא אייפערזיכטיגע פרוי, וויא פיעל דוא פלענסט מיך פלאגען
מיט דיין וואהנזיניגער אייפערזוכט, און איך האב געמוזט שווייגען;
יעצט האב איך דיך דערטאפט, זאָג ארויס שנעל!
איז ער מיין נעבען בוהלער? געהט א דועל! (צולאכט זיך)

סעראפהינא (קלאָמערשט וויינענד) אָה, מיין טהייערער מאן! — דוא מוזט מיר פערצייהען!
איך האב געטהון א פעהלער, וואס איך קען איהם ניט בערייהען,
איך געשטעהע דיר פרייא, איך טאָר עס ניט פארהוילען,
מיין הארץ ברענט אין מיר וויא געגליהטע קוילען,
מיין אויג האט געזינדיגט אין דעם מאָמענט!
זייט איך האב דערזעהן פאפוס'ן, מיט דעם שנור פערל אין דיא הענד..
אָה! איך בין פערליעבט אין דעם, איך לאָז קיין אויג ניט אראָפ
(ליעבליך) קויף עס מיר, איך בעט דיך, בייא איהם ניכער אָפ!

פאפוס (מיט א שמייכעל) נאָ! אויב פאפוס האט א גוטען קוק!
איך האב אייך געבראכט נאך א בעסערן אנטיק:
א בריליאנט! וואס טרעפט זיך זעלטען אזא מציאה,
איהר האט דאָך אין דיא זאכען, יאָ א גוטע ידיעה,
קוקט אייך איהם גוט אָן, איך געטרויע אייך אהיים,
איהר מעגט פרעגען מענשען, וואס זיינען מבינים אויף דעם;
נאט אייך אויף דעם בונד פערל, נאָר זעהט היט עס אָפ,
דיא קניפליך ניט איבעררייסען, ווייל ס'געהמט זיך אראָפ! —

סעראפהינא. שעהן איך דאנק אייך, איך וועל געהן בעטראכטען דעם שנור,
(צו רופוס'ן, וועהרענד זיא געהט אוועק מיט א שמייכעל).
נאָ מיין ליעבער? ווערסטו נאך אייפערן אויף מיר?

רופוס (קוקט זיא ליעבליך אָן). נעה מיין ליעבע! מעגסט עס דיר אָנקוקען—
(סעראפהינא געהט אוועק רעכטס צו פאפוס'ן:

שטארקער, שטארקער זיננט־זשע אלע ברידער!
ניכער, ניכער טרינקט־זשע אויס דעם וויין! —

איינינע. צו וועמען געהערט דיא גרעסטע מאכט?
אנדערע. צו דיא רוימער!
איינינע. צו וועמען געהערט דיא גאנצע פראכט?
אנדערע. צו דיא רוימער!
איינינע. ווער קען טרינקען, טרינקען בעסער? — יא, דיא רוימער.
אנדערע. ווער קען זינגען, זינגען גרעסער? — יא, דיא רוימער;
אללע. שטארקער, שטארקער, זיננט־זשע אלע ברידער,
ניכער, ניכער טרינקט־זשע אויס און גיסט אָן ווידער!
שטארקער, שטארקער, זיננט־זשע אלע ברידער,
ניכער, ניכער, טרינקט־זשע אויס דעם וויין! —

צווייטע סצענע.

(**פאפוס** קומט אריין, פערבייגט זיך פאר אללע).

רופוס. אָה! וואס מאכסטו פאפוס, מיין רויטער גוטער פריינד?
האסטו עפיס געבראכט נייעס, קומסט פונ׳ם לאנד?
(**צו דיא דינער**) גיסט איהם אָן פונ׳ם רויטען, ער איז עפיס פערשמאכט,
(**דינער גיבען איהם וויין.**) נא טרינק פאפוס, זאָג וואס האסטו עפיס געבראכט?
פאפוס. אָ, צופיעל כבוד, צעזאר, איך דאנק אייך זעהר! —
איהר ווייסט דאָך, אז איך טרינק קיין וויין ניט מעהר,
בפרט אז יעדער זעהט, קוקט פון אלע זייטען....
ווייל איך האב פשוט מורא פאר א גוט אויג, ס׳קען מיר נאָך שאטען...
אט קענט איהר טאקע באלד האבען א סימן:
אט ווארפט מען שוין איינעלאך אויף מיר זינט איך בין געקומען;
ווייסט איהר טאקע ווער? איהר וועט אייך גאר ניט ווען נכויבען,
טאקע, אייער גנעדיגע פרוי! דיא צעזארין זאָל לעבען!...

קלוג ביסטו פאפוס, דער רוח האט דיך ניט גענומען,
צו גוטע עצות ביסטו שטענדיג צו ניטץ געקומען.... !

פאפוס. מיין עצה איז..... (פערטראכט)
רופוס. איז וואס ?
פאפוס. — — יא, אזוי מוז מען זעהן....
רופוס. (אונגעדולדיג) וויא אזוי, נו ?
פאפוס. מיין עצה איז...
רופוס. (מיט א געשרייא) איז וואס ! דוא רעדסט צו ניין ?
פאפוס. מיין עצה איז, דיא קעניגין פון דיא בינען צו דערטאפען
וועט איהר שוין אלע בינען, נאר גרינג קענען חאפען...

רופוס. ווידער רעדסטו מיט משלים, ווידער מיט דיין שפאס ?
רעדסט דייטליך, ווארום דוא ברייננסט מיך אין כעס !

פאפוס. וואס טויג דער כעס, מ׳דארף נאָר מיט גוטען געהען,
דיא זאך איז גאנץ פשוט : דאָ דארף מען נאָר זעהען
דעם גרויסען קאָפ בעקומען פון דער מרידה,
ער איז שוין יעצט געקריינט פאר א מלך איבער יהודה — —
שמעון בר־כוכבא מיין איך, ער פיהרט דאס גאנצע רעדעל,
און ער מוז אויסגיסען פאר אלע דאס בעדעל !
איהם דארף מען נאָר זעהן מאכען קירצער מיט א קאָפ,
איז אָהן סכנה, וועט שטיל מיט איין קלאפ !—...

רופוס. (נאכדענקענד) יא, חאפען ? דאס איז קיין פליג — א געזונטע יונג !
צו דערטאפען אזא העלד, דארף ניט זיין אזוי גרינג,
וויא אזוי חאפט מען שנעל אזא ווילדען טיגער ?
אפשר ווייסטו ? נו זייא א קלוגער ! — —

פאפוס. בא ! מיר וועלען בעקומען איין עצה, אז מיר וועלען קלעהרען —

רופוס. געפינסטו ! וועסטו בייא מיר דיא רעכטע האנד ווערען,
אויסער דעם וואס דוא בעקומסט פון מיר א פולע האנד
גאָלד און זילבער, (מיט א שמייכעל) וואס דאס האסטו דאך גאר פיינט.

פאפוס. אָהו ! זאָל גאָט היטען ! — אזא מצוה פאר געלד צו פערקויפען !
וויא פאפוס האט ליעב געלד, נאָר ניט בייא אזא—נ׳אופן :

וויא לאנג פאפוס ועסטו מיך ארסבערעננען מיט דיינע אנטיקען?

פאפוס. דאס בינטעל מיט פערל, האב איך געבראכט דער צעזארין
פאר אייך האב איך אויך א בינטעל, נאר איהר זאלט זיך ניט בייזערן?—

רופוס (קוקט איהם פערוואונדערט אן) א בינטעל מיט פערל האסטו אויך פאר מיר?

פאפוס. יא! א בינטעל! נאר מיט קניפלעך — — ניט קיין שניר!...

רופוס (מיט כעס) רעדסט אלץ מיט דיינע רעטהזעלן, איך ווער שוין בייז, דוא הונד! —

פאפוס. יא! פון אייערטוועגען איז דא טאקע א גאנצער בונט!

(ער טהוט א וואונק צו רופוס'ן ער זאל הייסען דעם עולם ארויסגעהן — רופוס טהוט א מאך מיט דער האנד — אלע געהן ארויס).

יא, קניפליך א סך ווערט יעצט געמאכט פון אלע אידען,
ווייל זייא זיינען פון דער רוימישער מאכט ניט צופרידען.
דער בונד איז שוין אפגעמאכט דאס איז געווים,
אז בייא איין פיפס שטעהען זייא אלע אויף דיא פים,
ערקלעהרען קריעג דיא רוימער — אראפווארפען דעם יאך,
דער אויפשטאנד דארף געשעהען נאך היינטיגע וואך...

רופוס (בעטראכט איהם דיא גאנצע צייט מיט בעזע בליקען, נאכהער זאגט ער:)

אוועק דוא ליגנער! וואס פאר א בעוויז קענסטו מיר געבען,
אז איך קען דיר אויף דיינע שרעקליכע רייד גלויבען?

פאפוס. א צעזאר! איהר קענט דאך אייער פאפוס'ן, דאכט מיר, ניט פון היינט,
זאנט־זשע אליין, איז אייך מיין געטריישאפט ווענינ בעקאנט?

רופוס (געלאסענער) יא, ביזט מיר געטרייא, ס'איז וואהר, פאר וואס זאל איך זאגען,
איך האב מיך אויף דיין געטריישאפט נישט צו בעקלאגען;
נאר אויב דאס איז ווירקליך אזוי, גיב מיר איין עצה דאצו,
דערצעהל מיר, ערקלעהר מיר, ווער, וואס, ווען, וואו?

און מאכט אויף איהם א בלבול, אז ער האט דאָ אין גאנצען צו טהון,
און דער בונד איז זיין ארבייט, (חאָטש ס'הייבט זיך גאר ניט אָן),
ווייל ער איז דער איינציגער, וואס ישרייט נאָר פרידען!
ער האט שוין לאַנג געוואָלט דאָ זיין בעטען פאר דיא יודען,
און אזוי וויא זיין טאָכטער וועט מיט איהם אויף געהען,
ווייל אויף דער עלטער לאָזט זיא איהם ניט געהען אליין,
וועט איהר זיין טאָכטער פאר א משכון בייא זיך פערהאלטען,
און אום צו מאכען שלום אוועק ישיקען אהיים דעם אלטען;
בר־כוכבא וועט עס באלד דערהערען, וועט ער גיך קומען צו לויפען,
זיין געפאנגענע געליעבטע פון אייערע הענד אויסצוקויפען,
דענסטמאָלט.... אז מען דערטאַפּט צו זיך אזא איין אנטיק,
מאכט מען איהם חיק! — חיק! — און עס וועט זיין מיט גליק!

(וועהרענד ער זאָגט: „חיק חיק!“ וויזט ער מיט דעם פינגער איבער'ן האלז, גלייך וויא מען קוילעט איינעם — רופוס צולייגט זיך איבער'ן שטוהל און בלאָזט זיך אָן, גלייך וויא איינער וואס ווארפט פון זיך אראָפּ א שווערע משא!).

רופוס. אָה פאָ! א גאנצע לאַסט איז מיר אראָפּ פונ'ם הערצען!
דוא ווייסט גאר ניט וויא פיעל איך האב דערפון געהאט שמערצען.

(ער לייגט אַרויף דיא האַנד אויף זיין אַקסעל.)

פאפוס! ווען איך פיהר דאס אויס אין אלע פאכען,
ווייסטו גאר ניט וויא גליקליך איך וועל דיך מאכען —
(צו דיא דינער) הע! שליח! ווער פון אייך וועט ישנעלער געהען! ווער?
דעם אלטען אלעזר אוינענבליקליך ברייננגען אהער!

(א דיענער טרעט אַרויס, פערנייגט זיך און געהט אַוועק).

(צו פאפוס'ן) באַלד וועט מען זיא ברייננען, איך האב שוין א בעפעהל נעגעבען,
נו, אז ס'איז יא אזוי, מוזען מיר שוין צו לעבען,
דינער! שנעל ברייננג אריין נאך אמאל פונ'ם רויטען...
מיר וועלען טרינקען אויף דעם וואס העלפט אין אלע נויטען!

(דיענער ברייננגט אריין וויין, גיסט אָן אין בעכער וואס פאר רופוס'ן, נאכדעם טראָגט ער צו פאפוס'ן א בעכער וויין, נאכהער גיסט ער אָן אין אלע בעכערס פונ'ם טיליטער.)

רופוס! (הייבט אויף זיין בעכער אין דער הויך, גיט א געשרייא) וויוואט!
אללע. וויוואט! וויוואט! (זינגען)

דאָרט וואו מיין מלכות קען ליידען דערבייא...
אָט האט איהר מיין עצה א ו מ ז י ס ט ! און ווייסט ווער ס'איז אייך נעטרייא ?
איהר האָפּט נאָר א י י ן טויב, וועט דיא צווייטע טויב אליין קומען !...
איהר קענט דאָך ר' אלעזר המודעי, דעם אלטען, דעם פרומען ?

רופוס. יא ! ווער קען ניט דעם ערשטען געלעהרטען פון יהודה ?

פאפוס. נו, און ז י א קענט איהר דאָך אודאי ! זיין שעהנע בת יחידה...
ד י נ ה ! — ניט איין מאל האט זיא שפּאצירט אין דער נעגענד,
(בייגט זיך צו צו איהם און זאגט מיט א שמייכעל) :
איהר פלעגט שטענדיג ווארפען אויף איהר איינעלעך, ווען איהר האט זיא בעגעגענט...

רופוס. דינה ? אָט דיא יודישע נעטטיך, דאס איז זיין קינד ?

פאפוס. מם, מם ! זיא איז שוין בר־כוכבא'ס כלה אצינד ! —
דער אלטער האט זיא איהם צוגעזאָגט, אז ער וועט זיא איהם געבען,
נאָר דאמאלס, ווען ער וועט מיט דיא רוימער אין פרידען לעבען ;
ע ר האט אָבער געשוואוירען, אז ער נעהמט ערשט דיא כלה,
ווען ער וועט ארויס טרייבען דיא רוימער אלע—.
אצינד דארפט איהר שוין ניט קלעהרען קיין סך,
וויא מע'דערטאַפּט דעם בחור אין פּאלאסט צו'ן אייך !...

רופוס. (קלעהרט) איך האב שוין געקלערט, נו וואס קלעהרסטו ? זאָג ?

פאפוס. (מיט א שמייכעל) אָה, דאס איז גוט געקלעהרט, קלוג וויא דער טאָג !
בלייבט עס, הייסט'ס, אז נאָר פאפוס דארף אונטערשטעלען זיין פּלייצע,
א ל ץ פאפוס דארף געבען דיא בעסטע עצה ? (פויזע)
איהר זייט דאָך א נ ו ט ע ר יעגער, איהר האָפּט דיא „ז י א" פונ'ם טייבעל
וועט דער „ע ר" שוין אליין קומען צו פליהען צום ווייבעל !...

רופוס. ווידער מיט משלים ? אָה דאס מאכט מיר דעם טויט !
פאפוס ! הער אויף צו וויצלען, ווען מ'שטעהט אין א נויט !

פאפוס. נו נענוג ! — איהר שיקט רופען צו זיך ר' אלעזר דעם פרומען,
ער וועט צו'ן אייך אָהן זיין טאָכטער געוויס ניט קומען,

אלעזר. מוזט מיר מוחל זיין, אָה צעזאר, לאנג זאָלסטו לעבען!
איך קען נאָר ניט דיינקען, זאָלסט אויף מיר אזא זאך גלויבען;
בייא אַלע קעניגע, און אין גאנצען לאנד בין איך בעקאנט,
אז נאָר שלום האב איך ליעב, קריעג האב איך פיינט,
איך שווער בייא מיין קינד, זיא איז בייא מיר טהייערער פון אַלע סגולות,
אז דאס וואס מען האט דיר דערצעהלט, איז פאַלש און רכילות!

רופוס. איז דען דאס ניט אמת? איז דאס ניט קיין ראיה?
פאר וואס שווייגסטו בר־כוכבא'ן, אַט דער ווילדער חיה?
וואס אָנצומאכען בונטען, לויפט ער ארום וויא א רוח —
נארט אָפּ דיא יודען, און זאָגט ער איז משיח!

אלעזר. אמת, מיר יודען גלויבען, אז עס וועט קומען משיח,
נאָר דאס וועט זיין אמאל! אמאל, ניט אזוי גיך,
דערווייל, איידער עפּעס וועט אמאל זיין,
פערהאַלטען מיר זיך רוהיג, געלאַסען און פיין;
ווער שמועסט דיינע דיענער זאָלען מיין פאָלק ניט אזוי דריקען,
ווען מען זאָל אונז בעהאנדלען מענשליך, ניט אומזיסט זייא דערשטיקען;
וויא שטיל דאס פאָלק וואָלט געוועזן, וואָלסטו געזעהען אליין,
געמרייע קנעכט וואָלטען זייא דיר אייביג געוועזן;
וואָלסט אליין פון זייא אויף הנאה געהאט,
נאָר לאָזען אונז רוהיג ליעבען, אונזער תורה! — אונזער גאָט!

רופוס. „אונזער תורה, אונזער גאָט!“ וויא קען זיך דאס פּאסען,
אזא תורה, וואס לערענט אייך אַלע פעלקער האסען?
(איראָניש) איהר בעריהמט אייך, אז בייא אייער גאָט זיינען אַלע נמאס,
נאָר אייך האט ער אויסגעקליבען פון אַלע אומות!....

אלעזר. וועסט מיר מוזען מוחל זיין, ווערטהער פערטרעטער פונ'ם קעניג,
אז איך וועל מיינען, אז דוא קענסט אונזער תורה זעהר וועניג! —
אונזער תורה הייסט נאָר ליעבען פרעמדע אָהן א שיעור,
דערפאר טאקע זיינען מיר אזוי שטאָלץ אויף איהר,
ווייל זיא רעדט נאָר פון ברודערשאפט, ליעבע צו'ן אַלע גלייך—
פון רחמנות, גנאָדע, בארמהערצינקייט א סך!

שטארקער, שטארקער, זינגט־זשע אלע ברידער!
ניכער, ניכער, טרינקט־זשע אויס און ניסט אָן ווידער,
שטארקער, שטארקער, זינגט־זשע אלע ברידער,
ניכער, ניכער, טרינקט־זשע אויס דעם וויין!

איינינע. צו וועמען געהערט די גרעסטע מאכט?
אנדערע. צו די רוימער!
איינינע. צו וועמען געהערט די גאנצע פראכט?
אנדערע. צו די רוימער!
איינינע. ווער קען טרינקען, טרינקען בעסער?
אנדערע. יא, די רוימער!
איינינע. ווער קען זינגען, זינגען גרעסער?
אנדערע. יא, די רוימער!
(4 מאל)

אללע. שטארקער! שטארקער! (ביז אויס דעם וויין).

רופוס. נאך אמאל — דאס זעלבע נאך איין מאל (
יא, יא, ווידערהאָלט עס אָן א צאהל (ביסס

אללע. שטארקער! שטארקער! (ביז אויס דעם וויין).

רופוס. אלע קרוגלאך מוזען ליידיג ווערען (
אייער געביטער מוזט איהר אלע הערען (קאָהר ביסס

ניסט־זשע אָן אויפ'ס נייע וויין! (קאָהר ביסס)
ניסט־זשע אָן אויפ'ס נייע אָט דעם רויטען וויין, (קאָהר ביסס)
וויוואט! וויוואט! וויוואט! לאָמיר פרעהליך זיין! (קאָהר ביסס)

(ועהרענד אלע טרינקען, זינגען, רוקט זיך פאפוס אלע מאל נעהנטער צו דער מהיר, ביז ער רוקט זיך ארויס אין גאנצען, אזוי אז קיינער בעמערקט עס ניט).

דריטע סצענע.

(אלעזר מיט דינה'ן קומען אריין, פערבייגען זיך).

רופוס. וויא קומט עס, דוא אלטער חכם אלעזר,
וואס דוא רעדסט צו דיין פאָלק מורד זיין אין דעם קייזער?

(אלעזר מיט דינה'ן קוקען זיך פערוואונדערט אָן).

א סיי וועל איך האבען, אז איך קען אויף דיינע רייד שטעלען,
אז דו וועסט מיר געבען א משכון, וואס מיר וועט געפעלען:
קעהר דיך אהיים צוריק און ביז דו וועסט ניט מאכען שלום פריחער,
פערהאלטען וועל איך פאר א משכון דיין טאכטער בייא מיר! —

(אלעזר מיט דינה'ן ערשראָקען — שפּרינגען אָפּ).

אלעזר. אָה! צעזאר! וואס רעדסטו? איז ערנסט דיין מיין,
רופוס. (קאַלטבלוטיג) ערנסט! גאנץ ערנסט, אזוי מוז, און אזוי וועט עס געשעהן! —
אלעזר. ניין! אָה ניין, איך גלויב עס אויף דיר ניט,
אז דו זאָלסט מאכען אזא געוואגטען שריט!
מיט דעם, מיינסטו, צו פערלעשען דעם פלאם וואס ברענט ארום דיר,
אָה! וועסט איהם נאך שטארקער צופלאקערן, גלויב־זשע מיר!
אָט דאס הייסט בייא דיר שלום? דאס הייסט בייא דיר מיט גוטען?
געדענק דעם אלטענס רייד, איך זאָג דיר זאָלסט דיך היטען!
מיט דעם וועסטו צו רויב־פויגעל מאכען דיא רוהיגע טויבען,
אז דיא יודען וועלען הערען, אז דו ווילסט נאך זייערע קינדער רויבען.
וועסטו מיט דעם זייער האס שרעקליך צו רייצען....
דו אליין וועסט דיר דאס פייער אונטערהייצען...
דאס קינד וועט דיר ניט העלפען, דיין שטיצע איז שוואך!
דו שיק בעסער צום קייזער, ער זאָל דיר אונטערשיקען חיל א סך,
וארום ענטגעגענען אזא גרויסער מאכט, וועסטו זיך ניט קענען וועהרען...
דו האסט דאָ ווענינג חיל, נאָט ווייסט וואס עס קען ווערען —

רופוס. (בעז), איך שטעה ניט אין דיינע עצות, אהיים זאָלסטו געהען!
נישט קשה, איך וועל קענען אָהן דיר מיין שטעדטעל בעשטעהן! —

(אלעזר וויל איהם עטוואס זאָגען.)

אוועק, זאָג איך דיר פון מיר, איידער מיין צאָרן האט זיך צונאָסען!
איך האב געזאָגט, אזוי מוז עס בלייבען, אזוי האב איך בעשלאָסען! —

אלעזר מיט דינה. צעזאר! אָה, צעזאר!
רופוס. אוועק! זאָגט מען אייך מיט גוטען!
אלעזר. אָה, צעזאר, איך בעט דיך. גאָט זאָל דיך היטען! —

(פאַלט אויף דיא קניע).

און וואס שאדט עס דעם הערשער, וואס האט אזעלכע אונטערטהאן,
אזוינע, וואס רעדען זיך מיט רעכט אן,
אז זייא האבען איין גאט, וואס האט זייא דיא תורה געגעבען,
וואס הייסט אלע מענשען גלייך שעטצען און ליעבען,
בפרט דעם גוטען בעל־הבית וואס הערשט מיט ישרנות,
פאר איהם שטרעקען דאס לעבען, אפילו מיט סכנות!

רופוס. „בפרט דעם גוטען בעל־הבית וואס הערשט מיט ישרנות?"
איך פערשטעה דיך, דוא חכם, וואוהין עס ווינקט דיין לצנות,
ס'הייסט: מיר הערשען מיט יושר נאר — — נאר פערקעהרט!
אוי, אלטער פוקס ביסטו דערפאר ווערטה!

אלעזר. איך רעבען, אז אזא הערשער וויא דוא, וואס שטעהט אזוי הויך,
וואלט ניט געשאט צו פערשטעהען מענשליכקייט אויך! —
ניט איין מאל האט אויף אונז געהערשט דער מלך פון פרס,
ער האט אונז גוט בעהאנדעלט, ניט אנגעטהון קיין צרות,
האבען מיר אין אמת'ן, געבעטען פאר זיין לעבען: —
און צייט נאט האט אונז אין דיא הענד פון דיא רוימער איבערגעגעבען,
איז באמת ניט אויסצושטעהן פון זייער רציחה!
איך בעקלאג מיך ניט חלילה אויפ'ן מלך און אויף דער מלוכה,
ער זאל אייביג לעבען, אה! ער איז גוט וויא דיא וועלט,
איך רייד נאר פון דיא קליינע הערשער, וואס ער האט איבער אונז געשטעלט,
דיא קליינע הערשער ווייסען גאר פון קיין מענשליכקייט ניט,
זייא באדען זיך אומבערחמנות אין אונזער יודיש בלוט,
נעווים, ווען מ'וועט זייא אזוי מארטערן און קוועהלען,
וועט עס מוזען אנקומען צום קייזער, מען וועט עס איהם דערצעהלען —
איך האב שוין לאנג געוואלט קומען אהער צו געהן,
בעטען, זאלסט אנזאגען דיינע מענשען זיך אונמענשליך ניט צו בענעהן,
פרעג מיט שלום, וועט מען דיר „שלום" ענטפער געבען! —
יא, שלום! — פאר „שלום" גאראנטיר איך דיר מיט מיין לעבען!

רופוס. גאראנטירסט מיר יא, אז דוא וועסט זעהען ס'זאל זיין פרידען?
איך גלויב דיר אבער ווייניגער וויא אלע דיינע יודען! —

אלעזר. זייא ניט אזוי אין כעס אויף אונז,
מיט טראָג ניט אזוי דיין האס אויף אונז, (ציפּס)

דינה. וואס זיינען מיר דען שולדיג אין דעם
לאָז אונז אָפּ נעשווינד, לאָז אונז אָפּ אהיים. (ביסס)

קאָהר. נעה! דוא, נעהם זיא! נעה דוא צו נעה!
קום מיט מיר, איך נעה פריהער, זעה!

בעפעהל דוא הערךשער, וואס צו טהון?
זיא צו שלעפּען, זאָג וואוהין? —

רופוס. איך האב איינמאל געזאָגט, וועל איך האלטען וואָרט,
הע! דיענער! פיהרט ארויס דעם אלטען דאָרט!

(סאָלדאַטען ווילען איהם נעהמען. דינה האַפּט איהם ווידער אַרום, און לאָזט איהם ניט נעהמען און גיט א געשרייא „ניין" שטעלט זיך ווידער פאַר רופוס'ן).

דינה. בארעבענט אייך נאָר, בארעבענט אצינד,
וואס איהר טהוט, איז דאס ניט א זינד?

(סאָלדאַטען ווילען זיא אָפּרייסען פונ'ם אַלטען — זיא לאָזט זיך ניט, וואַרפט זייא אָפּ און ראַנגעלט זיך מיט זייא).

ניין! ניין, ניין, ניין, איך לאָז ניט!
נעהמט אייך פאר איהם מיין לעבען —
ניין! ניין, ניין, ניין, איך לאָז ניט!
מיין פאטער מוזט איהר מיר אָפּנעבען,
אָפּנעבען מוזט איהר מיר איהם שנעל!
געוואלד, וואס האט איהר צו איהם! (ביסס)
טייט אונז בעסער נעשווינד,
איידער צו שיידען אצינד —
ניין! ניין, ניין, ניין, איך לאָז ניט! (4 מאל)
נעהמט אייך אונזער לעבען,
איהר ווילדע וועלף און לעווען!
איך לאָז ניט (4 מאל) ניין.

(סאָלדאטען נעהמען אָן דעם אַלטען, אנדערע נעהמען אָן דינה'ן, זיא רייסט זיך צום פאטער, שרייט מיט א ווילד קול. ענדליך פיהרט מען זיא אוועק — איהם בעזונדער — זיא בעזונדער. רופוס און אלע איבעריגע געהען ארויס נאך זייא.)

זעה דעם צוּוּר, וואס איך גיב דיר אָפּ, נאָט זאָל דיך בענשען,
דאס ערשטע מאל אויף זיין לעבען, קניעט דער אַלטער פאר א מענשען...
ניין, מיין איינציג קינד מוזטו מיר אָפּגעבען,
האב רחמנות אויף אונזער, און אויף ד י י ן לעבען! —
(ער גיט זיך פּלוצים א הייב אויף און זאָגט מיט איין ערנסטע מיענע).
יא! אויף „ד י י ן" לעבען זאָג איך, זאָלסטו האבען רחמנות!
ווייל דוא וועסט דעם ווילדען טיגער, מיט דעם אויפרייצען מיט סכנות,
דאס איז בר־כוכבא'ס כלה, און אז ער וועט דערהערען,
וועט ער נאָך מעהר אין דער רציחה ווערען! —
אָה! דענסמאָלט וועל איך שוין אויך ניט קענען דיר פאר'ן שלום שטעהן,
ער וועט א תל מאכען פון דיר, וועסט ניט קענען בעשטעהן!

ד ו פ ו ס. (צום מיליטער מיט א געשרייא) ווארפט ארויס דעם אלטען! נו, וואס שטעהט איהר?
און דיא טאָכטער זאָלט איהר פערשליסען אין א צימער בייא מיר!

א ל ע ז ר. (פאַלט אויף דיא קניע און זינגט) אוי האב רחמנות אויף מיינע אלטע יאָהר,
נעהם ניט אויף דיר קיין זינד!
רויב ניט דיא קרוין פון מיינע גראָע האָר. (ביסס)
גיב מיר צוריק מיין קינד!
ניבער קען איך דיר מיין נשמה אוועק געבען
נעהם זיא דיר באלד דאָ צו;
אבי לאָז דיא יונגע נאָך לעבען
צו שטארבען איז איהר נאָך צו פריה!) ביסס

ד י נ ה. (פאַלט אויך אויף דיא קניע און זינגט): איך בעט דיך, וויא יונג איך בין
איך בעט דיך זעהר דאס ניט טהון!
וואס האבען מיר דעןביידע געזינדיגט פאר דיר?
וואס האסטו אומזיסט געבעך צו'ן —איהם און צו מיר,
פאר וואס זאָלסטו אומברענגען א פאָטער מיט א קינד?
אוי! — איז דאס דען ניט א גרויסע זינד! —

ד ו פ ו ס. ניין מיין קינד, דאָ וועט ניט העלפען קיין געוויין,
איך האב איינמאל געזאָגט, און אזוי מוז געשעהען!

חד גדיא !

איך דינג מיך ניט אראָב, ארויף —

חד גדיא !

און דער קונה האט א שווארצען סוף ;

חד גדיא !

II.

דינה דיא שעהנע,

מח זיין מיינע,

עס וועט ניט העלפען אפילו קיין טאַטער —

ווער עס וועט ניט וועלען,

איהם ניט געפעלען ;

וועל איך איהם הערען וויא דעם קאַטש.

מיט דעם איינעם אויג,

וואס מיר טויג —

חד גדיא !

מיט דער קרומען פוס,

צוקער זיס —

חד גדיא !

קיינער וועט מיט מיר ניט קאָנקורירען....

און איך וועל דאָך מיינ׳ס אויספיהרען.

חד גדיא !

III.

„בר־כוכבא“ דעם העלד !

אויף יענער וועלט

וועל איך בעזאָרגען א שעהנע דירה —

אלעזר דעם אלטען,

וועל איך בעהאלטען —

איך וועל זייא מאכען דיא פנירה.

אויף דעם צעזאר,

וואס איז א בייזער —

חד גדיא !

פיערטע סצענע.

(פון דער לינקער זייט קומט אַן פּאפּוס, גלייך וויא ער גנב'ט זיך אריין — קוקט אין דער זייט אריין, וואוהין מען האט דינה'ן אַוועק געפיהרט, צולאַכט זיך מיט א ווילד געלעכטער).

פּאפּוס. (מיט פרייד) הא, דיא נקמה! איז מיין נשמה, מיין לעבען, מיין נחמה!
אָה, דינה, דינה! אַט האסטו דיר, דוא שעהנס!
איך האב דיך גוט שוין פערזאָרגט? דאס איז נומער איינס! —
דיין מאטע וועט אויך באלד בלייבען א „זכרונו לברכה"
מיט איהם אָפּצועקען, איז נאר קיין מלאכה! — —
נו? און דוא שטאָלצער רוימער מיט דער מעשענער כובע?!
חא, חא, חא! ער מיינט אין אמת'ן, אז איך מיין נאָר זיין טובה?
ער מיינט אין אמת'ן, אז ער איז נאָר איינער....
אוי וועט איהם שמעון בר־כוכבא ברעכען דיא ביינער!
מיט איין בלאָז מאכט ער פון איהם אש,
רופוס'עס קאָפּ ליעגט שוין וויא בייא בר־כוכבא'ן אין טאש;
ווייל איך האב איהם שוין מודיע געווען אויף דער הייסער שעה,
אז זיין כלה איז פערשפּארט אין א פעסטונג דאָ — —
דערנאך וועט קומען דער שוחט, און וועט קוילען דאס קעציניאַ;
שמעוניאַ בר־כוכבא'ניאַ חד גדיאַ! חד גדיאַ! —

(ער זינגט).

פּאפּוס הייס איך!
אַלעס וויים איך,
איבעראַל שטעק איך אריין דיא נאָז —
א יאָוועלען הענדער,
אויך א טענדלער,
אבי צו פערדיענען דאס ביסעלע מעות.
ברילִיאַנטען־שטיינער,
העלפאַנט־ביינער —
חד גדיא!
פּערל א שניר,
אַלעס בייא מיר —

בר־כוכבא. דוא רויבסט אוועק אָהן יושר א קינד,
און מיך פרעגסטו נאָך אויף רעכט אצינד?
ס'איז קיין וואונדער, וואס דיינע מענשען בעהאנדלען אונז אזוי שלעכט,
ווען דער הערשער א ל י י ן ווייסט ניט פון קיין רעכט! —

רופוס. אויב דוא ביסט געקומען מיר פאָרשרייבען געזעטצע,
האב איך דערצו איין א נ ד ע ר ע צייט און אנדערע פּלעטצע;
יעצט זאָג! וואס דוא ווילסט, אויב איך דארפ'ס ויסען;
וויל פיעל צייט האב איך ניט מיט דיר צו שמיעסען —

בר־כוכבא. גיב אָפּ דאס קינד דיא יודען, דאס פאָדערן אלע,
און איך א ל י י ן פאָדער בייא דיר מיין געליעבטע כלה!
גיב זיא אָפּ, אויב דוא ווילסט מיט'ן וועג דעם גערעכטען,
וועסטו זיא ניט געבען מיט גוטען, וועסטו זיא געבען מיט שלעכטען,

רופוס. הא, הא! איך האב נאר פערגעסען, מיט ווערמען איך רעד דאָ, מיך ליעבער!

(שפעטיש) דוא ביזט דאָך היינט בייא דיא יודען דער שמשון הגבור!....
אויב אזוי, א נו בעוויז נאָר דיין גבורה אצינד?
בעפרייא פון מיינע הענד דאס יודישע קינד?! —

בר־כוכבא. ווילסט וויסען ווער פון אונז איז א גרעסערער העלד?
איז ניט דאָ דאס פלאטץ — קום מיט מיר אויף דעם אָפענעם שלאכט־פעלד! —

רופוס. (פייז) שטיל דוא געמיינער עברי! צופיעל כבוד פאר דיר!
מיינער א דיענער זאָל זיך שלאָגען מיט מיר!
ווייסטו דען ניט, אז איך קען דיך דאָ באלד טייטען?
סאָלדאטען! שליעסט איהם אין שווערע קייטען! —

(סאָלדאַטען שליעסען איהם אין קייטען דיא הענד.)

בר־כוכבא. שעהן! — נאָר נאָך מיין טויט זאָל מען וויסען איבעראל,
אז א רוימישער העלד קען נאָר זיעגען אין אזא פאל,
ווען זיין געגנער האט ניט קיין שטיקעל געוועהר,
פע! דאס זיינען קיינע קייטען, זייא זיינען ניט שווער!

וועל איך א „שטיקעל" אויפשפיעלען;
ער וועט האבען צו פיהלען —
חד נדיא!
דאן וועל איך זיין אויף פסח א מלך!
חד נדיא!
און איך וועל מיר זינגען גאנץ פרעהליך —
חד נדיא!

(ער דערהערט וויא מען קומט און — חאפט ער זיך צוריק קיינער זאל איהם ניט מערקען).

פינפטע סצענע.

(אלע קומען אריין צוריק — רופוס זעצט זיך צוריק אויף דעם טראהן. סאלדאטען שטעלען זיך אויך צוריק אויף זייער ארט ענטקעגען רופוס'ן — רופוס שפארט אן דעם קאפ אויף דער האנד און פערטראכט זיך — פון לינקס קומט אן א מיליטעריסט, געהט צו גלייך צו רופוס'ן און זאגט):

מיליטעריסט. דער יודישער העלד בר־כוכבא פרעגט זיך אהער!

(רופוס הייבט אויף דעם קאפ, קוקט אויפ'ן מיליטעריסט, בלייבט זיטצען איינינע מינוטען פערוויררט — נאכדעם זאגט ער צו איהם):

רופוס. לאז איהם אריין, נאר טהוא איהם אויס זיין געוועהר!

(מיליטעריסט נייגט זיך און געהט אוועק לינקס).

זעקסטע סצענע.

(בר־כוכבא לויפט שטאלץ אריין און קוקט פייז אויף רופוסן.)

רופוס. וואס פאר א זאך האט דיך אהער געבראכט,
פון אלע יודען דיא גרויסע מאכט? —

בר־כוכבא. צו פאדערן ר' אלעזר'ס טאכטער בין איך געקומען,
וואס דוא האסט זיא מיט געוואלד געפאנגען גענומען.

רופוס. וואס פאר א רעכט האסטו צו וויזען אויף איהר,
מעהר פון איהר פאטער, זיא צו פאדערן בייא מיר?

ק אָ ה ר. זעהט וויא ער מאכט זיך גרויס!

ב ר־כ ו כ ב א. חא, חא, חא, ס'איז א נארישקייט —

ק אָ ה ר. זעהט וויא ער לאכט זיך אויס!

ב ר־כ ו כ ב א. דער פיינד, דער איז געבייגט צו דער ערד,
אונז האט ניט געשאדט,
ווייל דיא אמונה איז אונזער שווערד,
און אונזער מאכט איז גאָט! — — (ער לויפט ארויס)

ק אָ ה ר. פאלען זאָל ער פון אונזער שווערד,
ער הערט ניט דיין געבאָט! (קאָהר לויפט איהם נאך)

פערוואנדלונג.

זיבעטע סצענע. זיבעטעס בילד.

(שטעלט פאָר דעם אַמפהיטהעאַטער פון איינער אַרענע — פון ביידע זייטען רינגס, זיטצען פרויען און דאַמען, אויך איין אָרקעסטער, איין רייהע איבער דער אנדערער — אין דער מיט אין דער הויך, זעהט מען א לאָזשע מיט א רויטען באַלדאַחין, אין דער לאָזשע זיטצט טורנוס רופוס מיט סעראַפהינא. הינטער דער לאָזשע זעהט מען א צוגעשלאָסענעם אייזערנעם טויער — פון איין עק ביהנע צו דער אנדערער, איז איבערגעצויגען שטאהעטען פון אייזערנע פיילען געמאַכט, פון ביידע זייטען שטעהן צווייא גלאַדיאַטאָרס — ווען דער פאָרהאנג געהט אויף, שפיעלט פון אויבען דיא מיליטער־מוזיק, רופוס גיט א בעפעהל צו'ן א גלאדיאטאָר).

ר ו פ ו ס. פיהרט אריין דעם יודישען העלד בר־כוכבא! —

(גלאדיאַטאָר געהט ארויס, און קומט באלד צוריק מיט בר־כוכבא'ן).

ק אָ ה ר. קוקט נאָר אָן, קוקט נאָר אָן!

ר ו פ ו ס. (צום צווייטען גלאַדיאטאָר) לאָזט אריין דעם אפריקאנישען לעוון! —

(גלאַדיאטאָר געהט ארויס, מען הערט קלינגען שווערע קייטען, און דיא ברילענדע שטימע פון א לעווע, ער שפרינגט צו צו בר־כוכבא'ן).

ב ר־כ ו כ ב א. (טהוט א געשרייא צום לעווען) שטעה!

(דער לעווע בייגט זיך אויף דיא קניע — בר־כוכבא גלעט איהם ביים קאָפּ).

ק אָ ה ר. קוקט נאָר אָן, קוקט נאָר אָן!

(ער צונעהמט האסטיג דיא הענה, עס רייסען זיך איבער דיא קייטען, ער גיט זייא א וואַרף אויף דער ערד, אלע בלייבען שטעהן פערוואונדערט און וויא ערשראָקען).

רופוס. טרעט צו שנעל, סאָלדאַט! וואס שטעהסטו פערד?
האַק איהם אָפּ שנעל זיין קאָפּ מיט דער שווערד!

(סאָלדאַט טרעט צו צו'ן איהם, חאַפּט ארויס דיא שווערד און הייבט זיא אויף איבער זיין קאָפּ).

בר־כוכבא. (חאַפּט ארויס דיא שווערד) שטעה, דו נארישער העלד, דו שוואַכע אשה!
פע! צו רעדען מיט דיר איז מיר גאר א בושה.

(ער ברעכט איבער דיא שווערד און וואַרפט עס אוועק — אלע טרעטען אָפּ מיט שרעק).

רופוס. פיהרט איהם אריין אין דער אַרענע צו ווילדע טהיערע,
און לאָז ער דאָרט בעווייזען זיין גבורה!

(אלע ווילען איהם ארום רינגלען).

בר־כוכבא. (טהוט א געשרייא און א טופּ מיט'ן פוס) שטעהט.

(אין דעם מאָמענט טהוט א זעטץ ארויס פון זיין קאַסקע א פלאַם פייער — אלע טרעטען ערשראָקען צוריק):

בר־כוכבא. (זינגט) מיר העלדען זיינען דאָך ניט מרה־שחורה'דיג,
צום קריעג דער שופר נאָר רופט!

קאָהר. הערט איין עזות דאָרט!

בר־כוכבא. אָנגעשאַרפט זיינען דיא שפּיעזען גאר מורח'דיג,
געטונקט דיא פיילען אין גיפט!...

קאָהר. הערט נאָר אויס!

בר־כוכבא. מיר שטעכען, מיר ברעכען, מיר שניידען נאָר זיענעריש,
מיר רייסען, מיר בייסען, מיר וויטהען נאָר טיגעריש,
מיר נייטען, מיר קנייטען, מיר טייטען נאָר קריענעריש,
דיא שונאים, דיא שונאים, אזוי;
זייא פאַלען, זייא פאַלען וויא שטרוי! —

(אין דער גאנצער צייט שרייט דאס קאָהר „שטיל!“)

בר־כוכבא. חא, חא, חא, ס'איז א נארישקייט —

bk

דריטער אקט.

ערשטע סצענע. / אַכטעס בילד.

(שטעלט פאָר א פינסטער חדר, (אייך ארט קעלער אָדער קערקער) אין דער מיט א ברייטע קאָלאָנע, אין דער טיעף קאָלאָנע זעהט מען א בעטעל שטעהן, נעבען דער קאָלאָנע שטעהט א שווערע האנד־מיהל — דינה איינפאך נעקליידעט, שטעהט נעבען דעם, און וועהרענד דער פאָרהאנג הייבט זיך אויף, זעהט מען וויא זיא האַלט דאס הענטעל פון דער זשאַרנע און דרעהט דיא מיהל. ענדליך הערט זיא אויף צו דרעהען און לאָזט אראָפּ דיא הענד מיט'ן קאָפּ זיפצענד, וויא איינע וואס איז שטארק פערמוטשעט פון דער ארבייט — געהט נעהנטער צו דער אוואנס־סצענע צו, און זינגט שוואך).

1.

דינה. זאָ לאנג דיא זאנג איז איננער,
און דער קאָרן — מאָנטער, גרינגער,
זאָ לאנד דיא זאנג איז איננער
קוקט מען זיך נית צו! —
אין פעלד קען זיא פערבלייבען,
דאס ראָד קען זיא גיט צו רייבען,
אין פעלד קען זיא פערבלייבען!
לאָזט מען גאר איהם צו רוה.
ווערט נאָר דער קאָרן דיקער,
טהוט זיך דאס ראָד א קעהר!
ער ווערט צוריבען אויף שטיקער,
מען דערקענט איהם שוין נית מעהר!

(זיא קוקט זיך ארום מיט מורא, לויפט צו צום מילכען, חאַפּט גיך דאס הענטעל און מאָהלט).

שלאָף נית דוא ארבייטער, האַלט פעסט דאס שטיהלכען!
פלייסיג צו ארבייטען איז דאָך א שפיעלכען;
דרעה זיך גוט, דרעה זיך גוט, רעדעלע מיהלכען!
צו רייב גוט דעם קאָרן — צו טהייל! —
נישטאָ שוין קיין זאנגען — צוריבען איז דער קאָרן,
דיא ערשטע געשטאלט האט ער שוין לאנג פערלאָרען! —
אונטער דער ראָד איז ער צוריבען געוואָרען,
ער איז שוין נאר וויים — און הייסט מעהל! —

(לאָזט ווידער אָפּ דאס ראָד, געהט צו צו דער אוואנס־סצענע).

בר־כוכבא. (שטאָלץ) אָה, איהר נאַראָנים! זעהט איהר אַליין ניט,
אז פאַר אייך שטעהט א גבור! —
איז דאס א מיטעל מיך צו בעזיעגען?
שוואַך זייט איהר אַלע מיך יעצט צו קריעגען —
יא, שעהם זיך דאָך און בייג דיין שטאָלץ,
חאָטש אָהן נעוועהר שטעה איך פאַר דיר,
און דאָך האב איך פאַר דיר קיין מורא, ניין! ניין! ניין! —

קאָהר. קוקט נאָר אָן, קוקט נאָר אָן!

בר־כוכבא. קום נאָר גבור אויף דעם שלאַכט־פעלד,
וועל איך דיר ווייזען, דאָרט וועסטו זעהען,
יא, וויא דיין העער וועט פאַלען אזוי וויא שטרוי! —

רופוס. (לאַכט מיט גדלות).

קאָהר. זעהט איין עזות נאָר!

בר־כוכבא. וועסט שפּעטער לאַכען, צו נאָט זיך גלייכען,
גרויס זיך מאַכען, אין אַלע פאַכען;
אָבער וואס וועט זיין דאן?
אזוי וויא איין מאַן,
מיר אַלע שנעל,
וועלען זיך טהון א שטעל,
און מאַכען פון דיר א תל! —

(אין דעם מאמענט האפּט זיך ארויף בר־כוכבא אויף דעם לעווען רייטענדיג
זעטצט אוים דעם אייזערנעם טויער, וואס אונטער דער לאַזשע און לויפט
ארוים, דער טויער דרעהט זיך אום, עס ערשיינט איין ענגעל מיט א
פייערדינען שווערד אין דער האַנד. — פאָרהאַנג פאַלט).

װער װייסט, װאס ער טהוט דאָרט אין דער מינוט,
װאס ער זעהט זיין איינציגע טאָכטער ניט　(װיינט)

———————

צװייטע סצענע.

(עס עפּענט זיך אויף א טהיר און עס לויפען אריין װעשער־מיידליך מיט האַנטיכער אין דיא הענד, און װיא זייא דערזעהען, אַז זיא אַרבייט ניט, לויפען זייא צו צו'ן איהר מיט כעס, דינה האַפּט זיך אויף מיט שרעק און לויפט אַפּ פון זייא).

מיידליך. (זינגען) קוקט דיא לענטייקא,
װיל רוהען דייקא,
אבי ניט צו ארבייטען, װאס מען האט בעפוילען;
זיא האט פערגעסען,
זיא מיינט זיא איז פרינצעסין!
מיר װעלען איהר װייזען װאס הייסט זיך פוילען;
קומט אלע שװעסטערליך, גיך האַפּט זיא, יאַגט זיא,
דערטאַפּט זיא, שלאָגט זיא,　(לויפען איהר נאָך)
נא! נא! נא!　(שלאָגען זיא)

דינה. (מיט װעהמוטה) אוי! שלאָגט מיך ניט, װעה! פּלאָגט מיך ניט;
ארבייט איך ניט פלייסיג פון נאַכט ביז פריה?
נייט מיך נִיט, טייט מיך ניט!
אוי, ארבייטען װעל איך, נאָר לאָזט מיך צו רוה! —

מיידליך. קוקט דיא לענטייקא, א. ז. װ.

דינה. אוי! שלאָגט מיך ניט, װעה! פּלאָגט מיך ניט,
האט איהר אויך דען ניט אין זיך א מענשליך הערץ,
צאַפּט מיר ניט אָפּ מיין בלוט,
אוי! א מעהר דער'הרג'עט מיך נאר גיך און קורץ! —

מיידליך. קוקט דיא לענטייקא, א. ז. װ.

דינה. ניין, קינדער, טהוט עס ניט, איהר זייט אויך נאָר נעבאָרענע װייבער!
איהר קענט ניט האבען דאס הערץ פון מערדער און רויבער...

2.

זאָ לאַנג דער מענש איז מאָגער,
לעבט סאָליד, איז נים קיין יאָגער,
זאָ לאַנג דער מענש איז מאָגער,
לעבט ער זיך סייא וויא;
דיא נויטה קען איהם גאר נים ליינען,
וויל ער איז וויך און לאָזט זיך ביינען;

דיא נויטה קען איהם גאר נים ליינען,
לאָזט זיא איהם גאר צו רוה!
קוים ווערט ער איבער גליקליך...
טהוט איהם דאס ראָד א קעהר!
זיא צוברעכט איהם גאר אויף שטיקליך
מען דערקענט איהם שוין נים מעהר!...

(לויפט ווייטער צו דער זשארנע און מאָהלט).

שלאָף נים דוא ארבייטער.... א. ז. וו.

(לאָזט ווידער אָפּ דאס ראָד).

3.

זאָ לאַנג דער יוד האט נים געפלאַקערט,
שאָף געפּאסעט, ערד געאַקערט,
זאָ לאַנג דער יוד האט נים געפלאַקערט
האט מען איהם געלאָזט צו רוה;
שטיל געלעבט, נים הויך געפלויגען,
נים אויפגעריסען יענעם דיא אויגען!...

שטיל געלעבט, נים הויך געפלויגען,
האט מען נים געזאָגט דערצו,
אז ער איז געוואָרען איבער גליקליך,
האט זיך דיא ראָד געטהון א קעהר,
צוריבען איז ער אויף שטיקליך!...
מען דערקענט איהם שוין נים מעהר.

שלאָף נים דוא ארבייטער.... א. ז. וו.

(וועהרענד זיא זינגט אָפּ, הערט זיא אויף צו דרעהען, רוהט זיך אָפּ אייניגע סעקונדען — א טיעפער זיפץ רייסט זיך ארויס פון איהר ברוסט. ענדליך זאגט זיא שוואך):

מיט שווערע ארבייט מיינען זייא מיך צו פערמוטשען,
מען רייצט אָן אלע בעדיענטע, מען זאָל מיר דערקוטשען,
גיב מיר, גאָט, כח, דאס אלסדינג קענען איבערטראָגען!
איך נעהם צו אלסדינג: מארטערן, קוועהלען, שלאָגען,
שלאָג מיך פאר מיין פאָלק, נאָר א י ה ם לאָז צו רוה!...
דיין שווערע האנד, דיין שטראָף נעהם שוין פון איהם צו! —
לאָז בר־כוכבא גליקען, וויא עס גליקט איהם ביז יעצט,
לאָז ער זיעגען, זיעגען דעם שונא ביז צו לעטצט! —
מיך קימערט נאָר איינס — פון מיין אלטען טאטען....
איך האב מורא, מיין לאַנגע זאָל איהם נים שאטען — —

2.

ר׳ משה נעחם דורך אומגעריכט
אין האט איהם באלד דערקענט!
„יענקעלע״ „ראס ביסטו? א קנעכט״
ברעכט ער מיט דיא הענד!
האבען אזא טאטען,
דער רייכסטער פון מאנגאטען,
און זיין אזוי פון ווייטען,
זאָלסט נאר סנעטען לייט? —
דיין טאטענס לענדער פליעסען,
פון מילך — האָניג זיסען,
און דוא זאָלסט ניט געניסען?
אָה, קום צו׳ן איהם אהיים! —
טיידליך. יא, אוי ס׳איז שעהן... א. ז. וו.

3.

א סימן, אז דוא מעגסט גלויבען מיר:
דיא 10 ווערטער לייען!
וואס דיין טאטע שרייבט צו דיר
מיט זיין האנד אליין!...
דיא ווערטער זאָלסטו גלויבען,
אין הארצען זייא פארקלייבען,
כדי זאָלסט קענען לעבען,
אין דער גרויסער וועלט! —
און מיט א פייערדיגען וואָגען,
איבער וויסטע ימים געיאָגען,
האט ער איהם געבראכט צוטראָגען,
אין זיין טאטענס געצעלט! —
טיידליך. יא, אוי ס׳איז שעהן... א. ז. וו.

4.

אז א פאסטוכעל א יאָלד,
הויבט אָהן צו נעהן ניט שלעכט,
האט ער זיך פערגעסען באלד,
אז ער איז געוועז א קנעכט:
כהנים קוילען לעמער,
ווייז ניסט מען מיט עמער,
און לוים מיט כלי זמר,
טאנצען ארום איהם;
רייך איז מען — א מלך!
לעבען לעבט מען — פרעהליך!
האט ער פארגעסען פאמעליך,
זיין טאטען אלהים! —
טיידליך. יא, אוי ס׳איז שעהן... א. ז. וו.

5.

א רא האט זיך זיין טאטע שטארק
צו היטצט,
פון כעס צו האט דיא ווענט!—
איהם פון זיין שטאט ארויס געשמיצט,
און זיין הויז פערברענט! —
א י ה ם ארויס געטריבען,
פ ר ע מ ד ע זיינען פערבליבען,
און האט זייא פארגעשריבען,

איך ווייס גוט, אז איהר טהוט עס ניט מיט אייער איינענעם ווילען,
איהר מוזט נאָר דעם קאפריז פון אייער בייזערווירטהין ערפילען,
איז זיא דען צו'ן אייך בעסער וויא צו מיר ?
איך ווייס, איהר האט א בעסער הארץ פון איהר,
איך ווייס, אז א טהייל פון אייך פיהלען מיינע שמערצען ;
איך ווייס, אז א טהייל פון אייך ליעבען מיך אין הערצען —
מיר זיינען פון פערשיעדענע רעליגיאָנען, נאָר פון איין טאטען,
דאס קען אייך צו'ן אייער מענשליכקייט נאר ניט שאטען !....
אכטונג נעבען אויף מיר, דארויף האט מען אייך בעדונגען,
דארפט איהר הערען מיין וויינען, הערט בעסער מיין זינגען,
עס וועט אייך פערגעניגען מאכען, און מיר קיינע ליידען,
דיא זעלבע צייט קענען מיר ליעבער צוברייננגען אין פריידען. —

א מיידעל. מוזט אונז פערצייהען דיא קלוגע טאָכטער פון יודען !
עס איז וואהר, מיר זיינען אליין פון אונזער שליחות ניט צופריעדען,
מיר וועלען דיך צו רוה לאָזען, דיך מעהר ניט צווינגען,
אונטערהאלט אונז, ליעבעס קינד, מיט דיין יודיש זינגען !

דינה. איהר וועט מיר געוויס אקאָמפאנירען צו מיין טאָן —
איך זינג אייך פאָר דיא פאבעל פון דער יודישער נאציאָן !
(זיא נעהמט איין האַרפּע, שפיעלט זיך צו און וויינט) :

1.

א פאסטוך'ל איז געווען אמאל
אין דעם לאנד כנען ! —
מיט שאָף און רינדער נאר אָהן א צאָהל
פלעגט זיין האנדעל זיין ! —
און אז ער איז רייך געוואָרען,
האט ער געהאנדעלט קאָרן,
און האט זיין געלד פערלאָרען,
ס'איז איהם געגאנגען שלעכט ;
אבי ניט ברויט צו בעטען,
פלעגט ער צינעל קנעטען,
געמויערט הייזער און קלייטען,
געארביט פאר א קנעכט ! —

מיידליך. יא, אוי ס'איז שעהן,
יא, מלא חן,
דערצעהל און הער ניט אויף —
אוי ס'איז זיס !
יא, נאר ניט מיאוס,
דערצעהל אונז ביז אין סוף ! —

דוא גרויסער ווערטער דאָרט אין הימעל!
דיין טרייא אויג איז דאָך שטענדיג וואַך,
ווען איך שלאָף, און ווען איך דרימעל;
היט מיך מיט דיינע קינדער גלייך!
מיין נשמה איז דאָך פון דיר,
איבער נאַכט נעהם זיא בייא מיר!....

אדני לי!
מיט מיר ביסטו;
שענק מיר דיין רוה!
מיין נשמה נעהם צו,
ביז אין דער פריה!
נאָר דיר טרויע איך זיא! —

(זיא לייגט זיך אויפ'ן בעטעל און זינגט אלע מאל שטילער, ביז זיא ענדיגט דאס געזאַנג — זיא ווערט ענטשלאָפען, מוזיק שפּיעלט פּאָרוועדטס גאַנץ פּיאַנא).

———

דריטע סצענע.

(פון אונטער דער קוליסע הערט זיך פּאַפּוס'ס קול וויא ער זינגט).

פּאַפּוס. וואס ווינשטטו מיין הערץ נאך מעהר?
וואס ביסטו אזוי בעטריעבט?
ליעבען, ליעבסטו דאָך זעהר,
נאָר — דוא ווערסט ניט געליעבט!
מיין וועהטאג קען נאָר דער פערשטעהן,
וואס איהם איז אויך אזוינס געשעהען,
וואס איז אויך אזוי בעטריעבט,
און ווערט אויך ניט געליעבט. —

(קומט אריין פון דעם טהיר'ל רעכטס, קוקט זיך אַרום און אַז ער זעהט, אַז עס איז קיינער ניט דאָ, זאָגט ער):

פּאַפּוס. איך האב איבער געקויפט דיא וואך דאָ,
אצינד, דאכט מיר וועט שוין זיין אין א גוטער שעה!
רופּוס מיט דיא העלדען טרינקען וויא דיא רוחות,
צו מיך האט ער געשיקט אין דעם טהייערן שליחות:

איהם פערפּאַלגען נאָר אָהן צאָהל —
דערפאַר זעהט מען איהם היינט
יאָגען,

צו זיין טאַטען ווײנען און קלאָגען,
ער זאָל איהם שוין מעהר ניט שלאָגען,
איהם שיינקען נאָך היינטיגס מאָל! —

מ י י ד ל י ך. יא, אוי ס'איז שעהן... א. ז. וו.

א מ י י ד ע ל. מיר דאַנקען דיר ליעבעס קינד, מיר וועלען דיך מעהר ניט בעמיהען, ביסט נעבעך זעהר מיעד, מעגסט דיך לייגען אָפּרוהען.

(געהען אלע אַוועק רעכטס. ד י נ ה קוקט זייא נאָך ביז זייא געהען אָב.)

ד י נ ה. מיעד בין איך ווירקליך, מיעד און פערשמאַכט,
איך רוה שוין ניט אַזוי דיא דריטע נאַכט —
ווער וועט זאָגען דיא בשורה, ווען וועט קומען דיא ישועה?"
(פּויזע) אוי! פון מיין פאַטער האָב איך גאָר קיין ידיעה...
נאָט! וואָס האָסטו איהם נעבעך צו שטראָפען? (פּויזע)
צו דענקען בין איך מיעד, מיך דולט דאָס שלאָפען...
דער שלאָף וועט מיך אַביסעל קרעפטיגען — בעלעבען,
צום דענקען בעסער, מיר פרישע כוחות געבען.

(זעטצט זיך אויפ'ן בעטעל, זינגט גאַנץ טרויעריג.)

דוא זיסער מלאך פונ'ם שלאָף,
וויעג מיך מיט דיין ליעדעלע איין!
פערגעסען זאָל איך אן דער שטראָף,
פערגעסען — אין מיין נויטה און פּיין;
מיט דיינע פליגעלעך טרייב אַוועק,
מיינע צרות און שרעק —

אדני לי!
מיט מיר ביסטו;
שענק מיר דיין רוה!
מיין נשמה נעהם צו,
ביז אין דער פריה!
גאָר דירזאַי טרויע דיא! —

דינה. איך דאנק דיר פּאפּוס, האסט מיך מחיה געווען!
וואס מאכט דער פאטער, ווען האסטו איהם געזעהען?

פּאפּוס. א יא, פּאפּוס קען אמאל אויך זיין מחיה! —
און דוקא דיא נמאס'ע, מבוזה ווילדע חיה!...
(שטראָפענד) אָ, דינה! ליענט עס ניט אויף דיינע געוויסען?
פלענסטו חאַטש פיהלען, פלענסטו חאַטש וויסען,
וויפיעל דוא האסט מיר פערצאפּט בלוט מיט דיין ווידלעריא? —
וואָלסט בעדארפט צאָהלען צאָהלען שטראָף, נאָר איך פערצייה!
יעצט זעה מיין געטריישאפט, און זידעל מיך דערפאר:
זאָלסט וויסען, אז דוא ביסט יעצט אין א געפאַהר!...
מען וויל דיך אומברייננגען, האב איך געהאַט א ידיעה,
ראטעווען קען איך דיך, איך בין דיין מלאך מושיע! —

דינה. (מיט פעראכטונג) א מלאך מושיע? א ליעגען זאגען, האסטו יעצט געווען,
נאָט שיקט ניט זיין גוטען מלאך אין אזא געשטאלט —...
איך ווייס, אויב איך האב ניט קיין טעות,
ביסטו גיכער עהנליך אויף דעם מלאך המות!...

פּאפּוס. (מיט הכנעה) איך בין דיר מוחל, ווייל דוא רעדסט וויא א קינד,
און פערשטעהסט ניט דיין געפעהרליכע לאגע אצינד —
אמת — דיין חתן האט פיעל פעסמוגגען איינגענומען;
נאָר דיר וועט דערפון ווענינ ארויס קומען;
ווייל דיין לעבען, זאָג איך, העננט יעצט אויף א האאר,
פון דאנען מעהר קומסטו שוין ניט ארויס, ביסט אין געפאהר!
נאָר איך האב מיך בעשלאָסען צו אָפּפערן פאר דיר,
איך וועל דיך בעפרייען, קום — ענטלויף יעצט מיט מיר! —
איך האב אלע וועכטער שוין לאנג איבער געקויפט,
זייא זאָלען שווייגען, אז זייא וועלען זעהען, אז מען ענטלויפט...
קום, דינה טהייערע! דארף איך דיך נאך בעטען?
דיין איינען לעבען צו רעטען, דארף מען דיך נאך נייטען?

דינה. (מיט א בעזען שמייכעל) וויא איך הער, הייסט עס בייא דיר אז איך וועל לעבען,
אויב איך וועל דיר יעצט דיין וויקען נאכגעבען;
אויב, וויא דוא זאָגסט, אז איך בין דאָ יא אין אזא נויט?
בין איך צופריעדענער צו שטארבען דאָ מיט דעם טויט,

איך זאָל געהען פון זיינעטוועגען, איבעררעדען מיט איהר...
א מכה, רויטער שכור, איך בין בילכער פון דיר! —

(ער געהט צו צום בעטעל און דערזעהט זיא שלאָפענדיג.)

זיא שלאָפט? — גוט! — ווען נאך קען איך בענוטצען אזא צייט
איך זאָל מיך אָנקוקען, אָנקוקען אין איהר אזוי זאט! — —
וויא דיא דריבנע חוואַלעס פּאַרטאָג אויף דעם רוהינגען ים,
בייא א שטיל ווינטעלע הוידען זייא זיך קוים, קוים,
נענגען דעם רויטליכען הימעל, איידער דיא זונן נעהט אויף;
אזוי בעוועגט זיך איהר ברוסט אראָפּ און ארויף,
נענגען איהרע רויטע בעקעלעך — און געה האלט עס אויס! —
אין שלאָף זעהט זיך איהר שעהנקייט נאך צעהן מאל מעהר ארויס..
סום אהער, פריהלינג! מיט דיינע רויזען דיא ריינע!
טונק זייא איין אין דער פארב פון איהר טיילעכען דאס שעהנע,
חעלען דיינע בלומען נאך פיעל מעהר שמעקען און בליהען!...
יא, און דוא פאפוס, האסט אויך יעצט צייט דאס איינענע צו טהון;
חאַטש איין מאל איינאטהמען אין זיך איהר זיסען הויך — ...
ניין — אויסהאַלטען, איז ניט פאר מיין כח!

(ער בייגט זיך איין און וויל איהר א קוש טהון. זיא פאַנגט אָן צו טרוימען און זינגט פונ'ם שלאָף: „אדוני לי...")

חא, זיא זינגט? פונ'ם שלאָף — אוי זיס! — גוט — ווער חלום'ט זיך איהר!
פון וועמען רעדט זיא? מן הסתם פון בר־כוכבא'ן, אודאי ניט פון מיר —
נו? און אז ניט פון מיר? — אָבער איך!... אָ, דער מאָמענט!
אָ, דער הייסער פלאַם דער ליעבע, ער פלאַקערט, ער ברענט!...
וואס־זשע בין איך שולדיג, אז איך קען אזוי שטארק ליעבען און פיהלען?
(ענטשלאָסען) וואס ס'וועט זיין, וועט זיין, איך מוז מיך יעצט קיהלען...

(ער געהט צו און וויל איהר געבען א קוש — זיא חאַפּט זיך אויף און קוקט זיך אום פערשלאָפען, און וויא ־א דערזעהט איהם בלייבט זיא עפּעס וויא דערשראָקען— פאפוס מאכט זיך וויא ניט וויסענדיג, און זאָגט:)

א נוטען אָבענד דיר, דינה, האסט דיך ניט צו שרעקען! —
זייא מיר מוחל, וואס איך בין געקומען יעצט דיך וועקען;
דיין אלטער טאַטע האט מיך געשיקט צו דיר אצינד,
צו פרעגען וואס טהוסטו? וואס מאכט דיין נעזונד? —

מיער זאָלען ניט זיין דיין טאָפּפּערע הענד,
ביז דוא וועסט ניט זיענען, גיב דיר קיין רוה! —
איך הער שוין וויא... יא, וויא דיין חיל זיענט! —
און זעה שוין וויא... יא, וויא דער שונא ליענט! —
ווער איז ער, ווער? — יא, דיא רוימער,
שטילער, שטילער... (זיא קוקט זיך ארויס)
נאָטוניו! נאָטוניו! בעוויז דיין נס! (פיסס)

2.

עס קען מעגליך זיין אז ס'וועט דאָ זיין מיין סוף,
א דאס צימער דאָ, וועט מיין קבר אויך זיין...
דאָך מיינע זעעלע, וועט פליהען ארויף,
עס, עס הויך, גלייך אין הימעל אריין!...
און הערען פון דאָרט, יא, וויא דיין חיל זיענט! —
און זעהן פון דאָרט, יא, וויא דער שונא ליענט! —
ווער איז ער, ווער? — יא, דיא רוימער.
שטילער, שטילער... (זיא קוקט זיך ארויס)
נאָטוניו! נאָטוניו! בעוויז דיין נס! (פיסס)
(לייגט זיך אויפ'ן בעטעל).
אָ, איך בין שרעקליך מיעד, אָ, חאַטש איין דרימעל,
היט אָפּ מיין נשמה, גרויסער גאָט אין הימעל!
(וויל אנטשלאָפען ווערען).

פיערטע סצענע.

(רופוס קומט אריין דורך דעם טהירל רעכטס, שיכור'לעך, ער בלייבט שטעהן בייא דער טהיר און רעדט צו זיך:

רופוס. (פערשיכור'ט) איך וויים צו האט ער איהר געזאָגט אצינד? —

(ער געהט צו צום בעטעל — דינה חאַפּט זיך אויף מיט שרעק).

הא! וואס מאכסטו מיין יודישקע? איך ליעב א יודיש קינד;
היינט ליעב איך נאָר יודיש; יודיש געלד, יודיש לאנד, יודיש בלוט!
ווער שמועסט א יודישע טאָכטער,

ווייל יענער טויט, צו לויפען מיט דיר אהיים,
אָ, איז מיר נאָך פיעל שרעקליכער פון דעם!
אין דעם וועל איך וויסען, אז דוא האסט מיך גערן:
אז דוא וועסט מיך לאָזען דאָ בעסער דער׳הרג׳ט ווערען!...

פאפוס. (מיט וועהמוטה) דינה! —

דינה. (שטאָלץ) נעה!...

פאפוס. האב רחמנות אויף דיר!

דינה. וואס פאר א רעכט האסטו זיך צו דערבארעמען איבער מיר!
אויב דוא ווילסט מיך בעפרייען פונ׳ם מלאך המות געשווינד,
נעה דוא דיר נאָר אוועק, בין איך שוין בעפרייט אצינד!

(קעהרט אָב דאס געזיכט פון איהם, גלייך וויא זיא וויל זיין פנים ניט זעהען — פאפוס שטעהט אייניגע סעקונדען, און בעטראַכט זיא. אויף זיין פנים בעווייזט זיך אלע מאל מעהר האַסס. ענדליך זאגט ער צו׳ן איהר מיט ערגערניס און כעס):

פאפוס. אָ, דינה! אָ, דוא מערדערין אויף זיך אליין,
יא, ביסט גערעכט, מיך וועסטו שוין מעהר ניט זעהן!
אָבער ניט מיך, און ניט דיין חתן, ניט דיין טאטען, ניט דיא וועלט.
אָ, דינה! נענוג מכות אכזריות האב איך פאר דיר בעשטעלט!
(אָבגעהענד) אוי דיא נקמה, איז מיין נשמה, מיין לעבען, מיין נחמה!
(לויפט אַרויס בעז רעכטס).

דינה. אזוי טהוט נאָט, אז ער וויל א מענשען שטראָפען;
נאָר אָנשיקען אזא מכאך, ווען מען וויל שלאָפען —
(זעטצט זיך אויפ׳ן בעטעל נאכדענקענד).
איך וועל שוין ניט זעהען קיינעם? — איך וועל ניט לעבען?...
נו? אז ער זאָגט, זיינע רייד מעג מען גלויבען — (פויזע)
מיין בר־כוכבא זיענט? — דאס איז א ידועה!
נו, וואס דארף איך דען פאר מיר נאָך א בעסערע ישועה?
מיין קאָפּ ווילען זייא נעהמען? — ס׳איז ווערט דער שכר!
מיין שמעון וועט ביים שונא נעהמען צעהן טויזענד דערפאַר.
(הייבט זיך אויף פון דעם בעטעל און זינגט).

1.

פון דער תפיסה דאָ, פון דיא פינסטערע ווענד,
שיק איך, בר־כוכבא, מיין ברכה דיר צו! —

יעצט טהוט מיר אליין אַן אייער פאַנצער! — (ער טהוט עס)
יעצט בין איך שוין גאר א העלד א גאַנצער.
נו? און דער גירטעל מיט דעם שווערד, איז ניט נעמאָסטען אויף מיר!
(נעהמט אַראָפּ פון איהם דעם גירטעל מיט דער שווערד און טהוט זיך עס אַן).
יעצט מענט איהר מיך מאַכען פאַר אייער קאָמאַנדיר!

רופוס. (מיט א פערשיכור'טען שמייכעל) וואס קאָמאַנדיר? ביסט יעצט מיין מארס, מיין צעזאר;
בעפעהל איבער מיר נעטין! טהו זיך אפילו א בייזער!
(ער פאַלט פאַר איהר אויף דיא קניע, און וויל זיא אַרום נעהמען, זיא חאַפּט אַרויס דיא דיא שווערד, הייבט זיא אויף איבער זיין קאָפּ).

דינה. (מיט א געשרייא) שטעה! יעצט דיין קאָפּ! ס'איז ניט קיין געלעכטער!
דוא האסט פערגעסען דעם מוטה פון דיא יודישע טעכטער?
ווער האט אין סיסרא'ס שייטעל אריין געשלאָגען א נ'אָהל,
ווען ניט א יודישע טאָכטער דיא שוואכע יעל?....
און אָלאָפערנוסעס קאָפּ, אָט דעם גרויסען ריעז:
האט יהודית דעם קאָפּ אָפּגעהאקט, געשטעקט אויף א שפּיעז! —
(רופוס חאַפּט זיא בייא דער האַנד, וועלכע האַלט דעם שווערט).

רופוס. (וויא עטוואס אויסגעניכטערט) שטעה דינה! דוא וואגסט אצינד צו פיעל;
פערשטעהסטו דען ניט א שפּאס אָדער א שפּיעל?
מיר האט מען פראָפעצייהעט און איך מעג עס גלויבען:
אז א פרוי וועט מיר אמאל נעהמען דאס לעבען;
דערפאר האט זיך דערשראָקען אזא העלד וויא איך;
נאָר ניט אויף דיר גלויב איך, דוא זאָלסט זיין דער שליח,
לאָמיר זיך ביידע פערצייהען! — מיט דעם שריט צו לעצט,
ביסטו בייא מיר נאך מעהר געאַכטעט און געשעצט! —

פינפטע סצענע.

(דאס טהירל עפענט זיך אויף, מען זעהט שטעהן פּאפּוס'ן מיט סעראפהינא. פּאפּוס ווייזט איהר אַן אויף דער סצענע, וויא רופוס שטעהט פאר דינה אויף דיא קניע, אליין ווערט ער פּאַלד פערשוואונדען. סעראפהינא געהט שטיל אריין, אַזוי אַז רופוס בעמערקט זיא ניט. זיא געהט צו צו'ן איהם און לייגט איהם ארויף דיא האַנד אויף דער פּלייצע, רופוס קוקט זיך אום און הייבט זיך געשווינד אויף, און בלייבט שטעהן, גלייך וויא ער זוכט עטוואס— סעראפהינא קוקט אויף איהם בייז).

(ער וויל זיא אנגעהמען, זיא גיט איהם א ווארף פון זיך) —

נו, נו, ווארף דיך ניט! —

אַ, מיין זיסער אמאר! דיין ווארט גיב מיר נאר — גיב!

איך האב דיך ליעב! — זאג! — האסטו מיך אויך ליעב?

רינה. פארדער ליעבע פון דיין פרוי, דאס האט א זינן;

אָבער וואס ווילסטו פון אזא אָרים מיידיל וויא איך בין?

רופוס. אָרים ביסטו? ביסט רייך מיינע קלוגע „יאנאה!“

וואס דוא ווילסט, זאג ארויס, האסטו בייא מיר א מתנה;

מיין שעהנע „וועגוס“, איך שענק דיר מיינע גיטער,

גליקליך מאך איך דיך, איך שוועד דיר ביים „יופיטער!“

רינה. נעה מיט דיינע געטצען, וואס זיינען פון האָלץ,

איין גאָט האב איך — אויף איהם בין איך שטאלץ! —

איך שפייא אויף דיין ליעבע, אויף דיין רייכקייט אהן צאהל,

איך האב ליעב מיין גאָט, מיין פאָלק ישראל! —

רופוס. אזוי? האסטו, הייסט עס ליעב דיין גאָט און דיין פאָלק בעסער פון מיר?

דוא עזות'ניצע, דוא ווייסט ווער עס רעדט מיט דיר?

רינה. א מענש רעדט מיט מיר, ניט מיין שעפּפער, מיין בורא!...

גאָט איז מיט מיר! — פאר וועמען האב איך מורא?

רופוס. האסט ניט מורא? ווייסט אז דוא ביסט בייא מיר אין דיא הענד?

איך קען דיך טייטען אין דעם מאָמענט! —

רינה. מיין פּלייש שניידען קענסטו, אָבער ניט מיין נשמה!...

איהר קענסטו גאר ניט טהון, בייא גאָט איז איהר נחמה!

רופוס. הערסטו אזא כלב'טע—סאָלדאטען! נעהמט זיא, צוהאקט זיא אויף שטיקער

רינה. (נאכקלעהרענד פאר זיך) מען מוז אנדערש שפּיעלען דיא ראָלע מיט אזא שיכור!

(צו רופוס'ן מיט א פאַלשען שמייכעל):

הע, אזוי ליעב האט איהר מיך, אז איהר הייסט מיך גאר צו שניידען?

נו, און איהר אליין, וויא איהר זאגט, זאָלט אייער נעטין גאר שאדען?

אייער שיינער יודישקע זאָלט איהר דאס טהון?

(נעהמט אראפּ פון איהם דעם העלם און טהוט זיך אָן).

א נו? קוקט יעצט אָן א פּנים! הא? פּאסט עס? שטעהט עס מיר אָן?

(רופוס קוקט זיא ליעבליך אָן און שמייכעלט).

דינה. טייט מיך בעסער, דוא אונפערשעהמטע! ס'איז מיר אלעס איינס!
נאָר מעהר זאָל איך ניט הערען פון דיר קיין וואָרט קיין נעמיינס!

סעראפהינא. (בייז) וואַרט, איך וועל דיר וויזען ווער איך בין און ווער דוא.

(לויפט אַרויס דורך דעם טהירל רעכטס).

זעקסטע סצענע.

(רופוס קומט אַן דורך'ן טהירל לינקס).

רופוס. (ערנסט און בייז) בר־כוכבא האט אַרום נעריננעלט אונזער פעסטונג מיט
א שרעקליכער מאַכט,
און מיר האט מען נאך ביז יעצט קיין הילפס טרופען צונעבראַכט;
דינה! אויב דוא ווילסט ראַטעווען דיין לעבען און אויך פון דיא אידען,
זאָלסטו בעטען דיין חתן ער זאָל יעצט שליעסען פריעדען,
און ווען ער וועט אָפּטרעטען פון דאַנען מיט גוטען ווילען,
וועל איך אַלע זיינע פאָרדערונגען, וואס ער וועט שטעלען, ערפילען.

דינה. ווייסטו דען ניט פון לאַנג וואס מיר באַגערען?
פון דעם רוימישען יאָך אויף אייביג פטור ווערען —
קיין פוס פון קיין רוימער זאָל זיך אין אונזער לאַנד ניט געפינען,
מיר זאָלען קענען וויא שטענדיג אונזער ליעבען גאָט פרייא דיענען! —

רופוס. ווידער ווילסטו דיר דאס נאַרישקייט איינבילדען? —
איך ווידערהאָל: דוא זאָלסט זעהן איינגעהמען דעם טיענער דעם ווילדען,
און קוים זעה איך איהם ניט פון דאַנען אוועק געצויגען,
ווערסטו צושניטען אויף שטיקער פאַר אַלע אין דיא אויגען. —

דינה. (קאַלטבלוטיג) שעהן! — דערנאָך נעהסטו אין דער רייהע, דערנאָך דיין מיליטער
אָ, עס איז ווערט דאס אָפּפער, ניין, איך ווינש ניט מעהר!

רופוס. (בייז) ניך הייס איך דיך נעהמען, דוא יודיש פערשאָלטען ווע־זען,
דיך הייסען אַרויף שטעלען אויף דער מויער דער דיקער;
ווערסטו אָפּבעטען און איינגעהמען דיין טיגער דעם בעזען,
חען ניט — וועט מען דיך פאַר אַלע צושניידען אויף שטיקער! —

סעראפהינא. (צו רופוס׳ן) שעהן! גרויסער רוימישער העלד, שעה׳ן, שעהן!
דעם לאָרבערקראַנץ בעקומסטו יעצט פון מיר אליין!....
פאר א פראָסט יודיש מיידיל קניען? — א דאס מאכט דיר עהרע!
אויף א זוינעם געטרויעט מען א לאנד? חכ׳בען איין עבירה!
(איראָניש) דער צעזאר וואָלט דיך נאך געמענט מאכען פאר זיין פערטרעטער
(בייז) אהיים ניך! מיט דיר וועל איך מיך שוין אָפרעכנען שפעטער! —

(ער קוקט מיט קוריעזע בליקען אויף איהר און געהט ארויס)

(צו דינה) נו? און דוא? מיין יודיש, פרום, פיין, עהרליך קינד!
אָ! א העלד! — דאָפּעלט שעהן ביסטו אצינד!
א מאן פון א פרוי, וויא עס שיינט, געפעלט דיר שעהנער?
האסט זוענינג, דוא ניעדריגע דיינע יודישע מענער?

דינה. (שטאָלץ) נאָר ניט בעלײדיגען, דאס ערלויב איך נישט דיר!
מעהר פון מיין לעבען איז מיין עהרע טהייער בייא מיר! —
איך בין אויך א צעזארין בייא מיר, ווייסטו שוין?
„אָרדענטליכקייט״ און „אונשולד״ — דאס איז מיין קרוין! —
דוא ווייסט, אז ניט מיט מיין ווילען בין איך אהער געגאנגען!
מיט אונרעכט האט מיך דיין מאן גענומען געפאנגען —
ניט מיט א קריעגערישען צוועק, לײדער, וויא א הערשער דארף זיין;
וויא איך זעה, האט ער געהאט מיט מיר איין אונמענשליכען פלאן..
שוין דרייא טאָג אז מיט זיין דאָקוטשען ניט ער מיר קיין רוה,
באלד שרייט ער אויף מיר און שרעקט מיך, באלד זאָגט ער מיר דאס בעסטע;
נאך איין מינוט, וואָלטען אלע רוימישע מענער געהאט א לעהרע,
וויא טהייער ציון׳ס טאָכטער קויפט אוים איהר עהרע!....
מיט זיין אייגענער שווערד וואס ער אליין האט זיא מיר געגעבען,
וואָלט ער געוועז בעצאָהלט מיט זיין לעבען. —

סעראפהינא. אָ, אָ! וויא וואויל דוא קענסט דיך נאך אויסטענה׳ן;
נאָר ניט פאר מיר עזות׳ניצע, וועסטו זיך אויספיינען! —
איך פערשטעה מיך גוט אויף גנבה׳שע תירוצים אזויגע,
וואו עס טויג האט מען ליעב, און וואו עס טויג אי[illegible]ען א שונא!
איך וועל דיר וויזען וויא בייא מיר אין שטוב.
האט מען זיך מיט פרעמדע מאנען נאר ליעב!

ס ע ר א פ ה י נ א. איך זאג דיר שווייג!

ד י נ ה. שווייג דוא אליין!

ס ע ר א פ ה י נ א. אוי, אוי, אוי, אוי ס'וועט זיין מיאוס!

ד י נ ה. אוי, טרעט מיך נים מים דיא פים!

ס ע ר א פ ה י נ א. . . . . . . שווייג!

ד י נ ה. . . . . נייז! —

(סעראפהינא געהט צו צו דער טהיר לינקס און עפענט זיא אויף.)

ס ע ר א פ ה י נ א. הע, איהר סאָלדאטען, קומט שנעלער אהער אריין!

(סאָלדאַטען קומען אריין, שטעלען זיך בייא דער טהיר. ס ע ר א פ י נ א שטעלט זיך ווידער שטאָלץ געגען דינה'ן).

ס ע ר א פ ה י נ א. נו וועסטו נאך שטאָלצירען?

ט העווייז יעצט פאר מיר דיין מוטה אצינד!

איך לאָז דיך ארעטירען!

טאקע באלד, טאקע באלד, גיך און געשווינד! —

ד י נ ה. (צוזאמען מיט סעראפהינא'ן).

יא, איך וועל שטאָלצירען,

דאָך האב איך נים פאר דיר מורא אצינד!

מעגסט מיך דאָ ארעטירען,

טאקע באלד, טאקע באלד, גיך און געשווינד.

ס ע ר א פ ה י נ א. חא, חא, חא! אָ, ס'איז שעהן!

ד י נ ה. . . . . א יא ס'איז שעהן! —

ס ע ר א פ ה י נ א. שווייג חאָטש דוא נאריש קינד, מיר ווייזט עס פון דיר נאריש אויס,

ד י נ ה. איך ווייס? דיר ווייזט עס פון מיר נאַריש אויס!

ס ע ר א פ ה י נ א. וואס דוא מאכסט דיך פאר מיר אצינד אזוי גרויס?

ד י נ ה. איך מאך מיך פאר דיר אזוי... גרויס —

ס ע ר א פ ה י נ א. גרויס? מיר וועלען זעהן!

ד י נ ה. אָ! מיר וועלען זעהן! —

ס ע ר א פ ה י נ א. דוא וועסט נים בעשטעהען! —

ד י נ ה. יא, יא, בעשטעהען! —

ס ע ר א פ ה י נ א. הע!

ד י נ ה. מעגסט דיר וואס דוא ווילסט ניר מאכען (ביסס)

זיבעטע סצענע.

(ער חאַפּט זיך אַרויס ,יעכטס, פון לינקס קומט אַן סעראַפּהינאַ — זיא שטעלט זיך שטאָלץ קעגען דינה'ן — מאַכט צו'ן איהר מיט דער האַנד, גלייך וויא זיא סטראַשעט זיא. זיגגט א דועט מיט סעראַפּהינא).

סעראַפּהינא. וואַרט איך וועל דיר!....

דינה. וואס ווילסטו מיר?

סעראַפּהינא. וואס האסטו געוואָלט אונפערשעהמטע, יעצט האבען פון מיין מאן!

דינה. איך בעט דיך מיט גוטען לאָז רוהיג זיין!

סעראַפּהינא. שווייג דיא מינוט.

דינה. וואס? — טענה'ן אויך ניט?

סעראַפּהינא. האָלט חאָטש צו פאַר מיר דיין פּיסק, דיין מויל,

דינה. ניין! פאַרוועהרען קענסטו — ניט — ניין —

סעראַפּהינא. איך פרעג דיך נור וויא קומט עס צו דיר? אונשולדיגע, יא, זאָג פון וואַנען,

דינה. אוי רעדסט פאַלש, דאס קען גאר ניט זיין!

סעראַפּהינא. זאָלסט אזוי יודישקע איינלאָקען, צו שמייכלען נור פרעמדע מאַנען.

דינה. איך דארף ניט קיין מענער, בפרט דיין מאַן! —

סעראַפּהינא. שווייג זאָג איך דיר,

דינה. וואס האסטו צו מיר?

סעראַפּהינא. פאַלגסט מיך ניט, ווערסטו האבען, וואַרט ווערסט זעהען,

דינה. איך הער דיך ניט, הער דיך ניט... ניין!

סעראַפּהינא. איך זאָג דיר שווייג, } ביסס

דינה. שווייג דוא אליין, שווייג! }

סעראַפּהינא. אוי אוי, אוי אוי, ס'וועט זיין מיאוס! } ביסס

דינה. אוי, טרעט מיך ניט מיט דיא פיס. }

סעראַפּהינא. . . . . . . שווייג!

דינה . . . . . . ניין.

דינה. ליעבע פרוי, איך בעט דיך מיט גוטען:

אויב דיין עהרע איז טהייער בייא דיר,

זאָלסטו זעהען יעצט דיין כבוד אָפּהיטען,

און לאָז דיך אָפּ פון מיר! יא!

בר־כוכבא. פרעהליך שפאנען דורך דיא טויערן,
דיא העלדען פון דעם קריעג;
און דאס פאָלק אויף דיא הויכע מויערן,
בעזיעגען שעהן דעם קריעג.

קאָחר. (דאס זעלבע).

בר־כוכבא. דער פיינד, דער איז נעביינט צו דער ערד,
אונז האט נים נעשאט,
ווייל דיא אמונה איז אונזער שווערד,
און אונזער מאכט איז גאָט! —

קאָחר. (ווידערהאָלט)

בר־כוכבא. שעהן!

קאָחר. האָח! —

(דאס מיליטער ליינט זיך אנידער און לאַגער מיט דיא אויסגעשטרעקטע שפיעזען).

בר־כוכבא. (צו עזריה'ן) אָט אזוי, אזוי, זייא דארפען זיין מתמידים;
פערגעסט נים, אז דאס זיינען ר' עקיבא'ס תלמידים,
געוואָהנט נאָר צו לערנען, צו שארפען דעם מח;
און חאָטש זייא פעהלט עס נים אין גבורה און כח,
נאָר לערנען מוז מען זייא וויא אומצוגעהן מיט כלי נשק,
איך בעט דיך עזריה, וויעדערהאָל עס מיט זייא מיט חשק —

עזריה. איך דאנק דיר משיח! דיין רצון איז א געזעמץ בייא מיר! —
בעפעהל נאָר, ועסטו זעהען וויא אלעס וועט געהן גוט אָהן א שיעור.
דיא פעסטונג צעזארעא פון נאָהנט און פון וויטען,
האבען מיר אומרינגנט מיט פיעל מיליטער פון אלע זייטען;
אלע זיינען גרייט וויא איין מענש, וויא איין זעעל,
צו קעמפפען מיט מוטה, מען ווארט נאָר אויף דיין בעפעהל! —

בר־כוכבא. עס איז נאך נים צייט מיט שטורם אָנצופאנגען;
ווייל דינה איז נאך דאָרט אין דער מויער געפאנגען,
איך וויל נאך אָפווארטען איין מאָמענט,
פיעלייכט וועל איך זיא נאך קענען רעטען פון זייערע הענד,
און ווען ער וועט זיא נים מיט גוטען ארויס געבען באלד,
דאן וועט מען מוזען צוטרעטען מיט געוואלד —

סעראפהינא. חעו ניך נעהמט זיא!) פיסס
דינה. מיט פערגעניגען! —
סעראפהינא. גנעה, צום לעצטען מאל, מיין ליעבע, נעה!
דינה. איך נעה צום לעצטען מאל, מיין ליעבע, איך נעה!
ביידע. אדיע! —
(סאלדאטען פיהרען אוועק דינה׳ן לינקס, סעראפהינא בעגלייט איהר, נאכצייגענדיג מיט דער האנד)

פערוואנדלונג.

ערשטע סצענע. נייטעס ביֶלד.

(שטעלט פאר דיא פעסטונג צעזארעא, בעלאגערט פון בר־כוכבא׳ס מיליטער — רינגס ארום דער לאגער־פעלד היטען, בר־כוכבא מיט עזריה׳ן, זיין גענעראל. שטעהען בעטראכטען דאס לאגער ווּיא דאס מיליטער דארף אנקומען, מען הערט פויקען און טראמפעטען־שאלל. דאס מיליטער מארשירט אריין אויף דער ביהנע).

מיליטער. (זינגענד) אזוי — אזוי אין דיא הענד האלט
שפיזען, שווערדען — אין דעם הערצען האלט נאם!
בר־כוכבא. שעהן!
מיליטער. האַח!
בר־כוכבא. (פאַרהערט זייא מושטירען).
מיר העלדען, מיר זיינען נאר ניט מרה שחורה׳דיג,
צום קריעג דער שופר נאר רופט;
אננעשארפט זיינען דיא שפיעזען נאר מורא׳דיג,
נעטונקט דיא פיילען אין ניפט.
קאהר. (ווידערהאלט דאסזעלביע).
בר־כוכבא. מיר שטעכען, מיר ברעכען, מיר שניידען, נאר זיענעריש,
מיר רייסען, מיר בייסען, מיר וויטהען נאר טינעריש,
מיר נייטען, מיר קנייטען, מיר טייטען נאר קריענעריש,
דיא שונאים אזוי —
זייא פאלען וויא שטרוי —
(ווידערהאלט)

איך האב זייא געוויזען א וועג אין דיא אונטעראירדישע טרעפ,
וויא אזוי מען קען בלייבען נאר אָהן געוואלד אָהן קעפ! —
איך האב זייא געוויזען, אז א יוד מיט איין און איינציג אויג,
זעהט בעסער וויא א רוימער מיט צווייא, נאָר וואס איהם טויג. —

בר־כוכבא. (אונגעדולדיג) וואס מאכט דאָרטען דינה, האסטו זיא געזעהען?

פאפוס. מען לאָזט מיך ניט צו צו איהר, זיא איז פעריש אָסען אליין,
דער טיפוש האלט זיא פאר א משכון, און באלד גלייך,
וועט ער זיא אויף דער מויער ארויפשטעלען פאר אייך,
זיא אליין זאָל בייא אייך, און בייא אלע בעטען,
אז מען זאָל שלום מאכען, און פון דאנען אָפטרעטען,
וועט איהר אָבער ניט וועלען, וואס וועט טהון דער שיכור?
וועט ער זיא פאר אייערע אויגען צושניידען אויף שטיקער! —
אָט איז זיא!! —

(אויף דעם מיטעלסטען טהורם פון דער פעסטונג צעזארעא, ערשיינט דינה — בר־כוכבא דאס גאנצע מיליטער שפרינגען אויף).

דינה. (הייבט אויף דיא הענד און זינגט) הערט!

קאָהר. יא, מיר הערען דיך!
דיא געגריסט און זייא געבענשט,
דיא שעהנע טאָכטער פון דיא יודען,
זייא גאנץ רוהיג, האב קיין מורא,
שרעק דיך ניט און זייא צופריעדען,
בייא דעם שונא אין דיא הענד, האב קיין מורא שרעק דיך ניט!
מיר וועלען אונזער לעבען שטרעקען ביז אין לעצטען טראָפען בלוט!
יא, יא, יא, מיר וועלען אונזער לעבען,
יעצט שטרעקען פון דיינעטוועגען! —

דינה. הערט נאָר, איידער איך וועל ריידען יעצט אָנהייבען,
זאָלען מיר יעצט צו גאָט דיא הענד אויפהייבען,
זייט־זשע אלע גרייט!

קאָהר. יא, אלע וועלען זיך אָנגרייטען! —

דינה. צרנ״א געבעט!

קאָהר. יא, אלע וועלען בעטען! —

דינה. הערט מיך צו.

צווייטע סצענע.

(א פעלד־יעגער קומט אַן לינקס, אין דער האנד טראגט ער א פייל, ארום וועלכען עס איז אײנגעקלעפּט א שטיקעל פּאַרמעט, געהט צו צו בר־כוכבא, פערנייגט זיך).

פעלד־יעגער. פון דעם רוימישען לאַגער האט געטראָפען א פייל,
אנפאנגען א מלחמה, איז דאס א סיגנאַל! —

(בר־כוכבא נעהמט בייא איהם דיא פייל און זאגט פערוואונדערט):

בר־כוכבא. נאר מיט א קוויטעל?—ארום געקלעפּט? ליידיג פון אלע זייטען?—
(צו וויקעלט עס) „התבוננו" נאר איין ווארט? — וואס קען דאס בעדייטען?
קלעהרט עטוואס) הא! הא! רעבּנ! (צו עזריה'ן) געה גיך און זוים ניט לאנג!
בעפעסטיגען דיא עפענונג פונ'ם אונטערירדישען גאַנג:
נעהם צרנ־אויף שטיל איין אבטהיילונג פון שטארקע לייט,
לעבעדיג אהין אריין, מיר דאַרפען זייא ניט געבען קיין צייט!
נאָר וואס זאמט זיך דאָרט פּאַפּוס, וואס קען דאס זיין?
איז מעגליך אז דיא רוימער האבען ערפאהרען זיין פּלאַן?
און האבען איהם וויא א שפּיאָן געפאנגען?
און זיין קאָפּ איז שוין לאנג אויפ'ן שפּיעז אויפגעהאנגען! —
איך רעכען אָבער, אז איהם וועט עס געלינגען,
ווייל ער איז קלינער פון זייא, פון דיא וואוילע יונגען. —

דריטע סצענע. צעהנטעס בילד.

(פּאַפּוס לויפט אריין פערסאַפּעט).

פּאַפּוס. נו, היינט פערשטעהט איהר וויא פּאַפּוס דרעהט זיך אויס!
אז איך זעה, אז איך קען פון זייערע הענד ניט ארויס,
דערצעהל איך דעם טיפּוש, אז דורך דעם געהיימען וועג גלייך,
וועט איהר קענען קומען אַהן געוואלד אין לאגער צו־נ־אייך,
ער געטרויעט מיר זיינע העלדען אָן און קלויבט מיך אויס,
זייא דעם וועג צו ווייזען, און איך זאָל געהען פאָראויס,
איך האב אייך דערוויל געגעבען צו וויסען,
אז איהר וועט האבען בּאַלד א גאסט — נו, האט מען זייא אביסעל אָנגעשמיסען!

(מיט פייער) נײן! בר־כוכבא, טהו עס ניט, שרעק דיך ניט!

דער יודישער גבור אָפּפערט זיך ניט, פאר א כלה פון פלייש און בלוט;

זיין כלה איז דיא אמונה — דיא הייליגע תורה! —

זיא האט פאר קיין שווערד, פאר קיין טויט קיין מורא! — —

פאר זיין נאָמ, פאר ציון׳ס שטאָלצען כבוד,

מוז קעמפפען דאס אייניקעל פון דעם מלך דוד! —

חלילה, פון אייך, איהר טאַפּפערע יודען,

איהר זאָלט מיט אייער שונא שליעסען איבער מיר פריעדען,

ווייזען דעם שונא מורא איבער מיין נאריש לעבען?

וואס ס׳הייסט טרייע און מוטה, וועל איך אייך דעם ביישפּיעל געבען:

לערענט אייך, העלדען, קעמפפען — איך וועל עס אייך ווייזען,

וואס הייסט זיך אָפּפערן — א ווילען פון אייזען!

נאָר דורך מיין טויטען קערפּער, זאָלט איהר אריינטרעטע אין שטאָט...

אום נאָמעס נאמען, יודען? נאָר מוטה! מוטה! — —

(זיא וואַרפט זיך אראפּ פון דער פעסטונג אויף דער ערד און ווערט געהרג׳עט, אלע פליבען דערשראָקען — עזריה טהוט א געשרייא — שטורם! אלע לויפען צו צו דער מויער, הייבען זיא אָן צו ברעכען — בר־כוכבא בייגט זיך אָן פערצווייפעלט איבער דינה׳ס טויטען קערפּער. — דער פאָרהאַנג פאַלט שנעל אראָפּ).

פירטער אקט.

ערשטע סצענע. עלפטעס בילד.

(שטעלט פאָר איין קעניגליכער זאַאל, אויסגעשטעלט מיט א סך שטוהלען האַלב רונד, פיינק עטליכע רייהען, איינער העכער פון דיא אנדערע, אין דער מיט א לאַנגער טיש — בר־כוכבא זיצט אויף א שטוהל גאנץ טרויעריג, דאס פנים אויסגעבלייכט, דעם קאָפּ אָנגעשפּאַרט אויף דער האנד, נעבען איהם שטעהט פּאפּוס, זייא האלטען ביידע אין א געשפּרעך).

בר־כוכבא. (מיט א טרויעריגער שטימע) נאך פאפוס וועל איך דיא פערלײמדונגען הערען?

אז איך בין „בר־כוזיבא" ניט בר־כוכבא" דער זוהן פון׳ם שטערן —

איך האב, דאכט מיר, אין דער טהאט בעוויזען נענוג דער וועלט,

וויא איך האב דיא יודענס שטאנד, מיט מאכט צוריק געשטעלט:

מיינע אלע פאָרגעננער: אלעזר, חנניה, שמעון,

פערגעס ניט וואס פאר א גרויסע מאכט עס האבען זיך צוזאמען נעטומען,

קאָתר. . . . יא!

דינת. פאַלט אויף דיא קניע!

קאָהר. . . . יא!

דינה. פאַר אונזער נאָמ (זיא פאַלט אויף דיא קניע — דאס קאָהר פאַלט אויך)

קאָהר. (שטיל) גרויסער נאָמ —

דינה. גרויסער נאָמ, נאָמ פון דיין פאָלק ישראל!
צוליעב דיין נאמען שטעה אונז בייא! —

קאָתר. צוליעב דיין נאמען שטעה אונז בייא! —

דינה. שיק אונז ניך,

קאָהר. שיק אונז ניך,

רינה. דיין רעטונגס ענגעל, או! נאָך היינטינס מאל! —
מיר זאָלען! —

קאָהר. מיר זאָלען! —

דינה. זיענען יעצט —

קאָהר. זיענען יעצט —

דינה. }
קאָהר. } בעזיענען אינזער פיינד.

דינה. הער־זשע איין,
מיין נעבעט,
מקריב זיין,
בין איך מיך גרייט,

קאָהר. יא, מקריב זיין זיך אלע,
זיינען מיר זיך גרייט!

דינה. פאר מיין נאָמ, פאר מיין פאָלק, פאר מיין טהייער פאטערלאנד.

(ועהרענד דינה ענדיגט דאס לעצטע וואָרט, הייבען זיך אלע אויף פון דיא קניע. דינה הייבט זיך אויך אויף פון דיא קניע, און רעדט מיט פייער פון אויבען צום פאָלק אראָפּ).

הערט אוים מיין פאָלק יהודה, און דוא שמעון דער מלך!
הערט און פערליערט קיין מוטה, זייט מונטער, פרעהליך:
דער רשע האט נעהייסען איך אליין זאָל אייך בעטען,
אז איהר זאָלט מיט שלום פון דאנען אפּטרעטען,
און אז איהר וועט שלום מאכען מיט איהם יעצט אלע,
נימ ער מיך צוריק מיין פאטער, דעם חתן — דיא כלה —

דאס ווייסט מעז, אז איהר פאטער, איז אייך שטענדיג דאנענגען,
ער בעט אלע און רעדט נאר פון שלום'ס וועגען;
צו דעם צוועק איז ער ביים שטאטהאלטער רופוס געווען,
איהם פערשפראכען, אז ער וועט נאר וועגען שלום נעהן,
און אז רופוס האט אויף זיין ווארט ניט אזוי שטעלען געקענט,
האט ער דינה'ן פאר א משכון געלאזט אין זיינע הענד...

בר־כוכבא. (ציטערט אזש פאר כעס) פאפוס!!

פאפוס. דאס איז אמת, ווייסט יעדער, ניט אויסגעטראכט,
אז ער אליין האט זיא צו רופוס'ן געבראכט.

בר־כוכבא. (מיט רציחה) אוועק פאפוס! געוואלד, אוועק פון מ נע אויגען
צו שארף איז דיין רכילות, וויא דיא שפיציגע פיילען פונ'ם בויגען!...
מורד איז דער אלטער? מורד אין זיין משיח?
זיין קינד פערקויפט! א! שיק איהם אריין גיך!

(ער לויפט אום פאר כעס איבער'ן צימער און ברעכט דיא הענד, פאפוס רוקט זיך דער־ווייל אלע מאל נעהנטער צו דער טהיר, און ווערענד ער הייבט אן ארויס צו געהן, קוקט ער אויף בר־כוכבא'ן מיט א שמחה און זינגט זיך אונטער):

פאפוס. אוי דיא נקמה! איז מיין נשמה! מיין לעבען, מיין נחמה! (אב)

(בר־כוכבא געהט אום איבער'ן צימער עטליכע מאל, און אז ער זעהט אז קיינער קומט ניט אריין, געהט ער צו צו דער טהיר לינקס און שרייט ארוס):

בר־כוכבא. רופט מיר אריין דיא סנהדרין צום משפט געשווינד!
יא, נ'משפט מוז ער ווערען פאר מיר און פאר זיין קינד!
אז ער שרייט שטענדיג „שלום" דאס וויים איך שוין לאנג;
נאך נייא מיר זאל איך ווארמען אזא גיפטיגע שלאנג?
א, טהייער מוז מיר בעצאהלט ווערען מיין דינה'ס לעבען,
זיא, וואס האט מיר דעם גאנצען כח און מוטה געגעבען!

צווייטע סצענע. צוועלפטעס בילד.

(אין דעם מאמענט קומען אריין דיא סנהדרין, צווישען זייא אלעזר)

בר־כוכבא. זעטצט זיך אוים סנהדרין, יעדער אויף זיין שטוהל!
איהר, וואס האט נ'משפט אזוי פיל,
און לייענט פאר דינים בשערי העיר;
צו זאגען דעם אמת, געשווארען זייט איהר:

און האבען דאך פערשפיעלט ירושלים צו וועספאסיאַנעס זוהן!....
און איך אליין מיט מיין גבורה, וואס האב איך ניט אויפגעטהון?
דאס בית המקדש געבויעט! — ירושלים! — ריין,
פערטריבען דיא רוימער — מיר זיינען הערען אליין —
נאַר א י י ן וואָלקען פערדונקעלט מיר מיין לויטערן גליקליכען הימעל....
דינה — אָ, דינה פעהלט מיר יעצט צום רומעל;
וואס האט א ווערטה דיא קרוין, ווען ז י א העלפט זיא מיר ניט טראָגען?
קיין שמחה איז מיר ליעב, נאך איהר וועל איך אייביג קלאָגען! — ...

פ א פ ו ס. (מיט א פאַלש רחמנות) יא, מען מעג קלאָגען נאך איהר אזא טהייערע נשמה—
(פאַר זיך מיט האַס) אַרויס צו דיין ווערקציינג, מיין טהייערע נקמה!
(צו בר־כוכבאן) מיר האבען זיא אומזיסט פערשפיעלט, יא, נאר אומזיסט,
זיא איז ניט שולדיג געווען, דאס האט יעדער געוויסט —

ב ר־כ ו כ ב א. וואס רעדסטו פאפוס! מ י ר האבען זיא פערשפיעלט, מ י ר?
האסטו מיר דען נים מודיע געווען צייטליך פון איהר?
האב איך אפשר נים געאיילט מיט מיין הילף צו דער רעכטער צייט?

פ א פ ו ס. אז איך זאָג „מיר" מיין איך מיר י ו ד ע ן, מיר פיינע לייט...
וואס אלע אונגליקען קומען נאָר... איך ווייס, איך זעה עס,
פון זייערע מחלוקת'ן, פון פערשיעדענע דעות:
שרייט ד ע ר מלחמה, מוזען י ע נ ע שרייען פריעדען...

ב ר־כ ו כ ב א. וואס? נאך ה י י נ ט זיינען דיא דעות פערשיעדען?
נאך האט מען אזא עזות מיר ענטגעגען צו שטעהען?
רייד דייטליכער, פאפוס, איך וויל דיך פערשטעהען!...

פ א פ ו ס. איך פערשטעה דערמיט, אז צוליעב, א צו להכעיס,
קען איין איינענער פאטער, אָפּפערן מיט זיין קינדס נחת,
פאַר וואס איז אייך ניט קשה, גרויסער גבור אין דעם:
וויא קומט נאר דינה, צום שטאַטהאַלטער אין זיין היים?

ב ר־כ ו כ ב א. וויא זיא קומט? מיט ג ע ו ו א ל ד האט מען זיא גענומען.
פ א פ ו ס. זאָל נאָט היטען! מיט איינענעם ווילען איז זיא צו איהם געקומען!
ב ר־כ ו כ ב א. (הייבט זיך אויף פונ'ם פלאַטץ מיט א ווילדען בעשרייא) הא?!
פ א פ ו ס. שרעקט אייך ניט, גרויסער גבור, זיא איז געקומען ניט אליין,
הערט מיך נאַר אויס, וועט איהר אליין פערשטעהן:

אַן פאַר אַ משכון צו מאַכען פריעדען,
האַסטו פערקויפט דיין קינד און אויף אַלע יורען! —

סנהדרין. . . . אָ, נאָט!

בר־כוכבא. וואס? איהר שרעקט אייך! וואס, איהר האַט מורא?
איהר שווייגט איהם, ווייל ער איז אַ גדול בתורה!

סנהדרין. . . . אָ, גאָט!

בר־כוכבא. איהר שווייגט? וואס, איהר רעדט נים? — הא? — — נאַ!
(דערשטעכט איהם).

דריטע סצענע.

(עזריה לויפט אריין פערסאפעט, געהט צו צו בר־כוכבאַן).

עזריה. איהר וועט מיר פערצייהען, גרויסער משיח!
אַ שלעכטע בשורה ברענגט אייך דער שליח:
אַ גרויסע מאַכט פון דעם שונא, וויא זאַמד אין מעער,
איז בעפאַלען אונזער לאַנד, כאָזען זיך נעהנטער אַהער,
זייא טייטען און פערברענען, עס איז ניט אויסצושטעהן;
אין דער מיט געהט דער מלך אדריאַנוס אַליין,
ער האַט אַרום גערינגעלט ירושלים מיט אַ גרויסער מאַכט,
און דיא הייליגע שטאָט וויעדער ביז אין גרונד חרוב געמאַכט.

בר־כוכבא. (פערטומעלט) לאָזט בלאָזען דיא שופרות צו דער מלחמה גיך!
נאָר מוטה, יודען, מוטה! מיט אייך געהט אייער גבור משיח!
(אזוי ווילד שרייענדיג, לויפט ער ארויס לינקס. נאך איהם עזריה — דיא סנהדרין בייגען זיך אָן צו אלעזר'ן איהם פערבינדען זיינע וואונדען).

אלעזר. (אָנגעשפאַרט אויף צווייא אַלטע לייט, האַלט מיט דער רעכטער האַנד צו דיא וואונדען — מיט דער לינקער אויסגעשטרעקט אין דער ריכטונג וואוהין בר־כוכבא איז אַרויס געגאַנגען).
מיין וואָרט הער, בר־כוזיבא, דוא פאַלשער משיח אויס!
איידער דער אַלטער אלעזר פון דיין האַנד געהט אויס:
אין דער מלחמה איז דיין גבורה הבל־הבלים!
יא, „שלום" האָב איך נאָר געבעטען, יא שלום, נאָר שלום!
מיט מיר שטאַרבט דער שלום און מיט דיר שטאַרבט דיא מלחמה!...
איי גאָט!! (ער ווערט שוואַך)

וואס קומט דעם מענשען ? זאגט ארויס פרייא !
וואס איז מורד במלכות, דעם לאנד ניט געטרייא ?

אלעזר. (זינגט) דער דין איז קורץ און שארף, און ניך,
אָהן פיעל הקדמות —

סנהדרין. ווער ס'איז מורד במשיח,
איז אחת דתו להמית ! —

בר־כוכבא. ניין, ווידערהאָלט עס נאך אמאל,
ניין, ווידערהאָלט עס נאר אָהן צאָהל,
לאָזט הערען דעם משפט בפני עדה וקהל !

אלעזר. דער דין איז קורץ און שארף און ניך,
אָהן פיעל הקדמות :

סנהדרין. ווער עס איז מורד במשיח,
איז אחת דתו להמית ! —

בר־כוכבא. ניך ערפילט דעם משפט אין דער שעה דער בייזער,
אין דעם בוגד, ומורד במלכות — — אלעזר ! !

סנהדרין. (ערשראָקען) אָ, נאָט !

אלעזר. (זינגט) אך, וואס הער איך וואס ?
איך פערשטעה נאר ניט דאס ?
בארעכבען זיך נאָר דיא זאך צו פעהלסטו נים ?
(צו דיא סנהדרין) איך שווער דאָ אלטע פאר אייך אלע,
אז איך ווייס פון גאר ניט, ניין !
דאס געזעטץ בין איך ממלא,
היילינג איז דאס תמיד בייא מיר געווען.

סנהדרין. זייא אונז מוחל גרויסער משיח !
ניב ניט ארויס דיין נזר אזוי גיך !
הער אונז עלטערע אצינד,
מיר שווערען דיר, אז ער איז ריין פון זינד ! —

אלעזר. איין נאָט איז מיין עדות,
אז איך בין ריין פון זינד. —

בר־כוכבא. יא, פאלש ביסטו פון לאנג געווען !
צו דיא רוימער פלענסטו בסוד איבערגעהן !

קאָהר. מיר הערען, מיר הערען,
מיר הערען גוט;
אנטשלאָפען ווערען
וועלען מיר ניט!

שומר. גבורים וויא ריעזען,
היטען אונזער לאנד;
מיט דיא שארפע שפּיעזען,
שלאָפען זייא אין דער האנד.

קאָהר. מיר הערען . . . א. ז. וו.

שומר. דער שונא דער שלעכטער,
זוכט אויך פון דאָרט;
שלאָפט ניט, איהר וועכטער!
היט גוט דאס אָרט! —

קאָהר. מיר הערען . . . א. ז. וו.

(שומרים ווערען אנדריכעלט, פּאפּוס פיהרט דורך שטיל דאס רוימישע מיליטער, און ווייזט זייא אויף דער פעסטונג).

ר־כוכבא. (לויפט ארויס צוטראגען פון דער פּאלאטקע בלאַס — דיא האאר צושויבערט).
שווייגט וועכטער, שטילט! מיך דארפט איהר ניט וועקען!
מייגט ניט, אז איך שלאָף, איך קוק אין אלע עקען —
מיך וועקען שטארקערע שומרים — לאָזען מיך ניט שלאָפען,
זייא מיינען מיך דורך דיא נעכט צו מארטערן, צו שטראָפען!...
(בּויזע) פּאפּוס איז צו דיא רוימער איבערגעגאנגען!...
נו? פון איהם קען מען בעסערס ניט פערלאנגען — —
נאָר — אלעזר׳ס אונשולדיג בלוט שריט מיר אין דיא אויערן:
„פערלוירען איז ירושלים“! — פערלוירען! (בּעדענקענד) פערלוירען?
פיעלע פעסטונגען זיינען שוין ארייננעפאלען צו דיא רוימער אין דיא הענד,
זייא האבען שוין צוריק בעקומען פיעלע שטעדט, צובראָכען ציון׳ס ווענד...
א, ניין! זאָלאנג דער שטאָלצער מוטה לעבט נאך אין מיר,
וועל איך נאך אלץ געווינען, קעמפּפען וויא פריהער...
נאך דיא לעצטע פעסטונג מוז איך פערטהיידינען יעצט,
פיעלע האבען זיך אונטערגעגעבען, איך מוז קעמפּפען בי־

סנהדרין. נאָט! דוא נערעכטער נאָט!

אלעזר. נאָט איז מיין עדות, אז ס׳איז ריין מיין נשמה!
דורך כוכב, דורך כוכב איז ניט דער פאלשער שטערן, ניין!
וואס גלאנצט א מינוט און קען פערגעהן...
וואס נאָט וועט שיקען זיין אמת׳ן משיח,
דער וועט אויף אייבינ שיינען און ניט פערלאָשען ווערען ניך!...
אוי! — (מיט א שוואכער שטימע)

סנהדרין. . . . א, נאָט!

אלעזר. א, נאָט, ס׳איז מיר שלעכט!...
נאָט! דיין משפט איז נערעכט, (זינגט שוואך)
אוי! אזוי זאָגט נאָט אצינד:
איך קען דיך ניט מעהר,
ביסט ניט מעהר מיין קינד, (ער ראַנגעלט זיך מיט דעם טוים)
איבער דיינע זינד, איבער דיינע זינד;
אוי ציון׳ס ליכט צאנקט אצינד!
לעשט אייבינ אוים — (קוים וואס מען הערט דיא שטימע)
שיינען וועט ניט מעהר, מיין קינד,
איבער דיינע זינד, איבער דיינע זינד! —
(דיא לעצטע ווערטער הערט מען שוין גאר ניט, ער שטאַרבט).

פערוואנדלונג.

פיערטע סצענע. דרייצעהנטעס בילד.

(שטעלט פאָר דיא הויכע פעסטונג ביתר מיט א סך טהירמע, הינטען א געשלאָגענער מויער, אויף דער מויער אין א פאלאַטקע ליגט בר־כוכבא און מען זעהט איהם ניט. שומרים געהן אַרום און בעוואַכען, עס איז נאַכט).

שומר. (זינגט אויף דער פעסטונג) נאָט דער נערעכטער,
קוקט אויף פון דאָרט!
שלאָפט ניט איהר וועכטער,
היט גוט דאס אָרט! —

(ער טהוט א וואַרף א שפּיעז דעם גייסט, דער גייסט פערשווינדעט, און ערשיינט אויגענבליקליך אויף דער רעכטער זייט טהורם).

גייסט. (זינגט ווייטער) אוי, ציון'ס ליכט צאַנקט אצינד,

ר־כוכבא. (אראַפּלאָזענדיג דעם קאָפּ שוואַך) הא!!

גייסט. לעשט אייביג אוים, שיינען וועט ניט מעהר מיין קינד!

ר־כוכבא. (שוואַך) . . . . יא!

גייסט. איבער דיינע זינד, איבער דיינע זינד. —

ר־כוכבא. יא, פערלוירען — אָ, טהייערער גייסט, ביסט שטאַרקער פון מיר!
מוטשע מיך ניט, האב רחמנות! איך קניע יעצט פאַר דיר!

(ער פאַלט אויף דיא קניע) יא, זייא מיר מוחל, גענוג שוין, לאָז מיך שוין צו רוה —
(מיט געוויין) זעה, דער גרויסער גבור ביינט פאַר דיר דיא קניע!...
איך וועל שטאַרבען, יא, נאָר לאָז מיך שטאַרבען וויא א העלד,
לאָז מיך חאָטש זיין דער לעטצטער אויף דעם בלוטיגען שלאַכטפעלד...

(גייסט פערשווינדעט, בר־כוכבא פאַלט אויף דער ערד צום פּובליקום).

יא, ברידער, פערגעסט שוין פון היינט אָן אין דעם זיעג,
אונזער הייליג לאַנד, וועט איהר שוין ניט אָפּנעהמען מיט קריעג,
נאָר אויף אייביג אונטערוואָרפּענע — דענקט שוין נאר ניט אפילו אויף,
אז נאָט וויל ניט, איז אומזיסט דעם גבור'ס כח! — —

(אין דעם מאָמענט הערט מען איין טראָמפּעטען־שאַל, און א געשרייא פון א סך רוימיש מיליטער).

ר־כוכבא. (חאַפּט זיך אויף געשווינד) הא? וואס הער איך טראָמפּעטען־שאַל!
אנפאַנגען דיא מלחמה, איז דאס א סיגנאַל?

(ער קוקט זיך צו צו דער זייט, וואו מען הערט דאס געשרייא פון דעם רוימישען חיל).

אָ, דיא מאַכט פון דעם שונא איז זעהר גרויס...
שווער זיך צו האַלטען, פערלוירען איז אלעס — אוים! —
(מיט פייער) ניין, שונא! פרעה דיך ניט! אז איך קען שוין נאר ניט נעהמען ביי דיר,
איינס וועל איך ביי דיר רויבען: דיין שטאָלץ איבער מיר!
נים דיין פייל זאָל דורכבויערן דיא ברוסט פון דעם גבור,
פון מיין האַנד אליין איז מיר צו שטאַרבען ליעבער! — —

מוטה פערלירען? פאסט ניט פאר דעם בראווען קריעגער!...
אפילו אין דער קלעם, איז נאך אלץ דער טינער — טינער!
(אין דעם מאָמענט בעוויייזט זיך אלעזר'ס גייסט פון דער רעכטער זייט פון דעם טהורם).

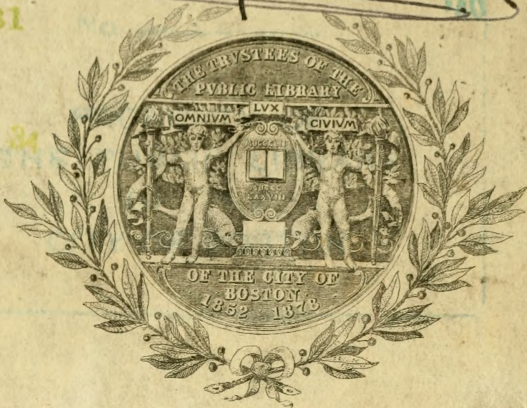
גייסט. (זינגט) אוי, אזוי זאָגט נאָט אצינד!
בר־כוכבא. (ערשראָקען) וואס? נאך אלץ דער מארטער?...
גייסט. איך קען דיך ניט מעהר, ביסט ניט מעהר מיין קינד! —
בר־כוכבא. (נידערגעשלאָגען) אָ, דוא שרעקליכע נבואת.
גייסט. איבער דיינע זינד, איבער דיינע זינד —
בר־כוכבא. (איז צוטראָגען) פערלוירען זאָגט ער איז אלעס? ניטאָ קיין ישועה
גייסט. אוי, אוי! ציון'ס ליכט צאנקט אצינד.
בר־כוכבא. (ווילד ערשרעקענד) וואס? ציון'ס ליכט צאנקט בייא מיר אצינ
גייסט. לעשט אייבינ אויס, שיינען וועט ניט מעהר, מיין קינד!
איבער דיינע זינד, איבער דיינע זינד — —
בר־כוכבא. (מיט האַס) איבער מיינע זינד, איבער מיינע זינד?
אוועק שרעקליכער גייסט! זאָלסט פערשוואונדען ווערען:
שטעק מיר שפּיעזען אין מיין לייב, נאָר דיא ווערטער זאָל איך ניט הערען
זאָלאנג אין מיינע אָדערן פליעסט דאס ווארעמע בלוט,
וועט ציון זיין נעוואונען, ניין! עס צאנקט נאך ניט! —
הא! דעם מוטה זוכסטו בייא מיר צו רויבען?
דאס וואס איז מיין גאנצער כח, מיין גלויבען?
אָ, ניין! פערליערע וועל איך **לענדער, מענשען** מיליאָנען,
בלייבט מיר דער **מוטה,** האב איך **אלעס** נעוואונען! —
(גייסט בעוויייזט זיך אויף דער לינקער זייט טהורם).

גייסט. אוי, אזוי זאָגט נאָט אצינד! —
בר־כוכבא. אָ? פערפאָלגסט מיך אלץ? —
גייסט. איך קען דיך ניט מעהר, ביסט ניט מעהר מיין קינד! —
בר־כוכבא. ביסט ניט מעהר מיין קינד?
גייסט. איבער דיינע זינד, איבער דיינע זינד —
בר־כוכבא. (ווידער מיט האַס) אוועק בעזער גייסט! פערשווינד נעשווינד.
ניט מיך וועסטו שרעקען, פאר דיר שטעהט א ריעז:
מיט דיך זאָלאנג מיין האנד ווארפט נאך א שפּיעז!!...

פירצעהנטעס בילד.

(ער שטעכט זיך אריין אין הארצען א שווערד — פאלט אום אויף דער ער
טויט. דאס געשרייא פון דיא רוימער ווערט שטארקער, פאפוס לויפט ארוי
און וויל שטעכען בר־כוכבא'ן — קומט איהם ענטגעגען עזריה און דערשטעכ
איהם — נאך איהם לויפען ארויף אויף דער מויער דאס גאנצע יודיש
מיליטער — זייא קומט ענטגעגען דאס רוימישע מיליטער. עס פאנגט זיך א
דער קריעג, פעכטע, זיך, שטעכען — מיט א געשרייא. עס קלינגען שווערדע
מען הערט דאס קראכען פון מויערן — דיא פעסטונג ביתר שטעהט אין פייע
און ברענט, אלע טהירמע פאלען און ברעכען זיך — עטליכע רוימישע סאָ
דאטען לויפען צו הינטען און ברעכען אויף דעם מיטעלסטען טויער — מי
זערט דורך דעם טויער א שרעקליך בילד בעלייכטעט: איין רוימישער סאָ
דאט דער'הרג'עט א קינד אויף זיין מוטער'ס הענד, וועהרענד דיא מוטע
שטעהט אויף דיא קניע און וויל פערטהיידיגען איהר קינד — איין רוימישע
העלד האלט ביים קאָפ איין אלטען יודען או הייבט אויף, אויף איהם זי
שווערד — איין רוימער שטעהט מיט א פוס אויף איין יודען און מיט דער האנ
שטעכט ער איהם אריין א שפיעז — .דאס בילד פון הינטען אין טויער ווער
בעלייכטעט מיט גרין פייער — אויבען דיא פעסטונג, מיט רויט פייער —
וועהרענד דעם רעש, פאלט דער פאָרהאנג לאנגזאם).

ע נ ד ע.

THE TRVSTEES OF THE
PVBLIC LIBRARY
OMNIVM
LVX
CIVIVM
OF THE CITY OF
BOSTON
1852 1878

